Metodika
Seznam příloh
Příběh o papouškovi

PŘEKVAP MĚ!

Janice Forry

Marie Rychlíková

EDUcentrum

IN EDU INCLUSIVE EDUCATION

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

inEDU inovativní přístupy k inkluzi dětí s původem v jiném kulturním prostředí v předškolním vzdělávání

580452-EPP-1-2016-1-PL-EPPKA3-IPI-SOC-IN

Program Erasmus+, Klíčová akce 3: Podpora reformy politiky

Partneři projektu

Przedszkole Miejskie nr. 152 w Łodzi

Gradinita CU Program Prelungit nr. 34

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

OBSAH

METODIKA **5**
Úvod 6
Instrukce 7
Cíle hry 8
Září 9
Říjen 13
Listopad 17
Prosinec 21
Leden 24
Únor 28
Březen 32
Duben 36
Květen 40
Červen 44
SEZNAM PŘÍLOH **48**
PŘÍBĚH O PAPOUŠKOVI **51**
1. část 52
2. část 56
3. část 58
4. část 61
5. část 64
6. část 66
7. část 68
8. část 70
9. část 72
10. část 74

METODIKA

Úvod

Tato hra je určena především předškolním dětem a jejich učitelům, kteří hrají nezbytnou roli ve výchově dětí. Hra se snaží děti překvapit každý den jinou aktivitou, která by u nich měla podněcovat schopnost vnímat a reagovat na svět kolem nás. Je zaměřena na oblasti, které jsou ve výchově předškolních dětí důležité a je koncipovaná tak, aby provázela děti po celý rok, který tráví v předškolním zařízení. Součástí hry PŘEKVAP MĚ! je i příběh o papouškovi, který zažívá s dětmi různé příhody během školního roku.

Hra zahrnuje:

- Magnetická deska, kterou můžete vyzdobit a nalepit či zavěsit ve třídě
- Sada karet s aktivitami pro každý měsíc školního roku
- Sada magnetů
- Příběh PŘEKVAP MĚ! o papouškovi, který pobývá s dětmi ve školce
- Postavička papouška
- Materiály pro některé činnosti, které naleznete v přílohách na flash disku

Hra kombinuje aktivity ze čtyř klíčových oblastí: spolupráce (teambuilding) – modré karty, multikulturalita – žluté karty, seberozvoj – červené karty a jazykový rozvoj – zelené karty. Tyto oblasti se nedají striktně rozdělit, proto je důležité uvědomit si jejich prolínání. Hra zábavnou formou podněcuje přirozenou zvídavost dětí a zároveň přispívá ke zdravému sebevědomí, sociálnímu cítění a pozitivnímu přístupu ke svému okolí i sobě samému. Díky své náplni je nápomocna při integraci dětí z cizojazyčného prostředí.

Hra vznikla v rámci projektu: **inEDU inovativní přístupy k inkluzi dětí s původem v jiném kulturním prostředí v předškolním vzdělávání**, který je centrálním projektem KA3 Erasmus+. Na hře se podíleli učitelé mateřských škol a předškolních zařízení (MŠ Velké Přítočno, MŠ Bubeníčkova, Centra pro předškolní děti Cipísek a Kostička – DDM hl. m. Prahy), kterým tímto děkujeme za spolupráci.

S hrou je možné pracovat různorodě a iniciativně. Doufáme, že se vám hra osvědčí a budete ji rádi využívat ve své práci.

Instrukce

- Nejprve umístěte magnetickou hrací desku na svislou plochu, např. zeď či tabuli. (Pozor, hrací deska může při odlepení strhnout i části omítky.)
- Pročtěte si metodiku a nachystejte si karty a magnetky podle počtu pracovních dnů v aktuálním měsíci. Doporučujeme učitelům, aby se seznámili s obsahem karet celého měsíce před jeho začátkem. Popisky na kartách jsou stručné a jejich cílem je děti motivovat k činnostem. Aktivity jsou různě časově náročné.
- Pokud vám nevyhovuje navržené uspořádání karet, lze si je v rámci měsíce přizpůsobit potřebám vaší třídy. Dbejte na rovnoměrné zastoupení všech čtyř oblastí. Je důležité začít měsíc kartou, ve které se čte část příběhu o papouškovi.
- Karty umístěte na hrací plochu a postupně je s dětmi obracejte (např. jednu každé ráno). Na hrací desku můžete také vy či děti malovat smazatelnými fixy (např. dokreslovat listy stromům podle ročního období).
- Obrázky na předních stranách karet se dají využít na rozšíření slovní zásoby či povídání o tématu (duben – počasí, poznávání barev, dopravních prostředků apod.).
- Na konci každého měsíce je prostor pro poznámky a postřehy učitele (např. jak se dětem hra líbila, jak reagovaly, čemu nerozuměly).
- V některých měsících se hry opakují, protože např. u cvičení jógy nebo dýchání je potřeba častějšího procvičování a kontroly, aby děti dělaly pohyby správně.

Cíle hry

SEBEROZVOJ	SPOLUPRÁCE – TEAMBULDING
• snadnější adaptace a orientace v novém prostředí • porozumění své vlastní osobnosti (svým pocitům, emocím, náladám) • důvěra ve své schopnosti a převzetí zodpovědnosti za své činy • záměrná koncentrace na prováděnou činnost • zklidnění pomocí dechových technik • úspěšné řešení dennodenních situací (i krizových) • podněcování vlastního myšlení a motivace k naplnění výzev	• efektivní komunikace a spolupráce s ostatními • vnímání sebe jako součásti skupiny • vzájemná pomoc a podpora • navazování vztahů mezi vrstevníky • rovnoprávnost mezi všemi zúčastněnými
JAZYKOVÝ ROZVOJ	**MULTIKULTURALITA**
• rozvíjení slovní zásoby v mateřském i cizím jazyce • předcházení logopedickým obtížím • procvičování pozornosti a paměti • rozvíjení sluchové a zrakové analýzy	• podněcování zvědavosti k objevování světa kolem nás • tolerování a respektování ostatních • hledání věcí, které nás spojují • vnímání pozitiva v tom, že každý z nás je jedinečný • vyhledávání informací z různých zdrojů • přemýšlení nad tím, jak žijí ostatní lidé, jaká je jejich kultura a tradice

Září

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu (podložky či polštářky, koberec) **JAK NA TO:** V kruhu (na polštářcích) zpíváme: *Kdo dnes přišel do školky? JMÉNO např. Toník, Toník. Kdo dnes přišel do školky? T-o-ník.* Klademe otázky: **Učitel:** *Tondo, kdo sedí vedle tebe?* **Tonda:** *Vedle mě sedí Anička*. **Učitel:** *Aničko, můžeme ti zazpívat?* **Anička:** *Ano/ne*. Pokud dítě řekne ne, dál ho nenutíme a rovnou se zeptáme: *Kdo sedí vedle tebe?* Celý postup se znovu opakuje, dokud se všichni v kruhu nevystřídají. Během roku klademe důraz na to, aby děti odpovídaly celou větou (na začátku roku stačí jen jména). **PŘEČTĚTE SI 1. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI** Zdůrazníme, že papoušek je nový, nerozumí naší řeči a možná bude potřebovat naši pomoc a trpělivost.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky mimozemšťanů i obrázky jejich částí těl (viz Příloha 1) Pokud chcete obrázky využívat opakovaně, doporučujeme je zalaminovat. **JAK NA TO:** Vytištěné obrázky schovejte po třídě (popř. venku, pokud počasí a prostor dovolí). Jakmile děti poskládají těla mimozemšťanů dohromady, zkusí vysvětlit a popsat, jak mimozemšťan vypadá (kolik má nohou, očí atd.).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro chození v kruhu **JAK NA TO:** Děti chodí v kruhu. Učitel řekne: *Jedna, dva, tři, já jsem ……(Hanka), kdo jsi ty?* a dítě, na které ukáže, odpoví a kolo pokračuje dál. Máme-li starší děti, mohou se ptát mezi sebou. Pokud jsou přítomní dva učitelé, mohou využít hudbu a děti se zastaví v kruhu při vypnutí hudby (aktivita pokračuje podle předchozích pokynů).
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	Aktivita podporuje sebevědomí dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ), které jsou v novém prostředí. Zároveň rozšiřuje povědomí českých dětí o cizích jazycích. **JAK NA TO:** Děti zkouší najít někoho ve třídě, kdo by mohl říci něco v angličtině nebo v jiném jazyce. Důležité je motivovat děti k tomu, aby řekly jakékoliv slovo v cizím jazyce, které je napadá (hi, car, red, blue atd.).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: nůžky, A5 čtvrtky, barvy (mohou být i prstové), štětce, výtvarné materiály podle potřeby **JAK NA TO:** Výtvarnou techniku můžeme volit podle schopností dětí (podle věku) a času. Každé dítě si vytvoří ruku (otisk, obkreslení a vyzdobení, vystřižení). Pro nejmenší děti můžeme připravit vystřihnutou ruku, kterou si děti vybarví (vyzdobí). Připravíme si kmen stromu, spolu s dětmi nebo sami tak, aby se na něj daly ruce připevnit (přilepit). Poté s dětmi mluvíme o důležitosti kamarádství. Diskutujeme, jak se kamarádi chovají, co by se nám líbilo/nelíbilo.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: melodii můžete najít na YouTube, např. https://www.youtube.com/watch?v=j_4qhWNpIJQ **JAK NA TO:** Zpíváme píseň: *Hlava, ramena, kolena, palce, kolena, palce, kolena, palce, oči, uši, pusa, nos.* Dotýkáme se každé částí těla podle písně. Doporučujeme využít jako ranní rozcvičku (k tématu lidské tělo) nebo jako aktivitu pro krátkou přestávku. Během aktivity zvyšujeme rychlost (přizpůsobujeme ji skupině) – zvýšení rychlosti je pro děti velmi zábavné.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k seřazení všech dětí Hra podporuje spolupráci kolektivu. Současně se děti učí vnímat samy sebe i ostatní. **JAK NA TO:** Snažíme se dbát o to, aby se děti seřadily samy (pomáháme jim motivací tak, aby řazení zvládly samostatně). Doporučujeme vyfotit seřazené děti na začátku školního roku a pak si tuto hru zahrát i na jeho konci a fotografie s dětmi porovnat (můžeme si povídat o růstu a změnách). Pro starší děti lze využít i metr.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro pohyb ve dvojicích **JAK NA TO:** Ve dvojicích se děti spojí částí těla podle instrukce učitele, např. lokty. Tato hra je velmi zábavná. Můžeme využít i jednoduché pokyny (úkoly) např. *jděte slepení čely přes třídu*, nebo *se posaďte na zem*. Dbáme na bezpečnost.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: A4 (mohou být i čtvrtky), pastelky, voskovky, barvy, tuše (dle časových možností a výběru učitele) **JAK NA TO:** Děti nakreslí autoportrét. Doporučujeme dát do třídy zrcadlo, aby si děti mohly zkontrolovat svůj obraz. Poté si povídáme o podobnostech mezi obrázky. Pokud budeme mluvit o rozdílech, dbáme na to, aby se tak dělo se vzájemným respektem.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden kamínek pro každé dítě (cca 5 cm v průměru, kamínky je možné nasbírat s dětmi na procházce po okolí), permanentní fixy/barvy (doporučujeme si kamínky označit, abychom se vyhnuli nedorozumění mezi dětmi), relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svůj kamínek, lehnou si na zem a položí si kamínek na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily kamínek zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k sedění v kruhu, seznam dětí podle věku, fixy různých barev, velký papír, na který nakreslíme sloupce a do každého napíšeme číslici podle věku dětí (např. 2,3,4), sloupce podélně rozdělíme na jednotlivé kolonky **JAK NA TO:** Sedíme v kruhu a ptáme se: *Kolik je ti let?* Dítě odpoví a zároveň vybarví jeden čtverec v příslušném sloupku. Pokud dítě neví či neumí ukázat věk na prstech, pomůžeme mu. V homogenních třídách (děti stejného věku) zjistíme, ve kterém měsíci se děti narodily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 papír A4 se 4 nakreslenými kruhy, nůžky, lepidlo či lepicí páska, pastelky, voskovky, špejle nebo špachtle (pro každé dítě 1-2 ks) **JAK NA TO:** Pokud má dítě vyrobit pouze 1 placku se dvěma obličeji, dostane půlku papíru s dvěma kruhy, do kterých nakreslí obličeje s různými náladami. Pokud bude potřeba, pomůžeme dětem s vystřihováním či jim obličej předkreslíme. Tyto placky se dají efektivně využít, když s dětmi mluvíme o emocích (jednotlivě i s celou třídou), děti mohou zvednout obličej podle aktuální nálady a pak také spočítat, kolik dětí má např. ráno dobrou (usměvavou) náladu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 2 a 3), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (dle obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro 7-20 hráčů (pokud jsou děti malé, lze hrát i v menším počtu) **JAK NA TO:** Pokud máte více dětí, rozdělte je do dvou skupin. Děti si stoupnou do kruhu blízko sebe, aby si zvykaly na blízkost dalších osob. Řekneme, aby daly levou ruku do kruhu (je možné také zavřít oči – náročnější varianta) a chytily někoho jiného za ruku. Poté to zopakujeme i s pravou rukou, čímž nám vznikne uzel. Úkolem dětí je se rozplést. Aby se skupina mohla lépe stmelit, je dobré, když se učitel do hry příliš nezapojuje (pokud jsou děti mladší, doporučujeme zapojení jednoho učitele v prvním kole). Je na nás učitelích, abychom vyvažovali situaci – může dojít k určité nespokojenosti během hry, a ne vždy se podaří uzel rozplést. Cílem hry je spolupráce při řešení problémů a vzájemná domluva. Po skončení hry se zeptáme dětí, co mohly udělat jinak a jak se během hry cítily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hudba, volný prostor k pohybu **JAK NA TO:** Pustíme hudbu, při které tancujeme (popř. běháme). Děti tančí, jakmile se hudba zastaví, děti musí zkamenět jako sochy. Neměly by se pohnout, dokud neuslyší znovu hrát hudbu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor (můžeme jít ven) **JAK NA TO:** Snažíme se u dětí vzbudit představivost. Aktivitu provádíme všichni společně. Naším úkolem je propojit jednotlivé pohyby a naučit se báseň: *Trhám, trhám jablíčka*. Povídáme si, kde rostou jablíčka a co potřebujeme, abychom je posbírali. Zajdeme si pro žebřík (předvádíme chůzi) a odneseme ho do sadu, opřeme ho o strom (předvedeme) a vylezeme na něj (lezení). Nyní začínáme předvádět spolu s říkáním básně: *Trhám, trhám jablíčka* (na špičky trháme), *sladká jsou jak med* (pohladíme si břicho), *červená a voňavá* (přičichneme si), *jedno slupnu hned* (předvedeme ukousnutí jablka). **ZDROJ:** KIŠOVÁ, Hana. *Říkadla a jednoduchá cvičení: pro děti od kojeneckého věku*. Praha: Grada, 2010. Pro rodiče. ISBN 978-80-247-3054-7.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k sedění v kruhu, velký papír, na který nakreslíme sloupce a do každého nakreslíme čtyři různé obličeje (šťastný, smutný, unavený, naštvány) a sloupce podélně rozdělíme na jednotlivé kolonky, fixy různých barev **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, jak se dnes cítí. Pokud jsou šťastné, ať si stoupnou. Pokud jsou smutné, ať si lehnou. Když nejsou šťastné ani smutné, ať si sednou. Potom, každé dítě vybarví čtverec v odpovídajícím sloupku. Spočítáme s dětmi, kolik z nás je dnes šťastných, smutných atd. Doporučujeme si povídat, zda lze naši náladu změnit a co nám pomáhá, když jsme smutní.
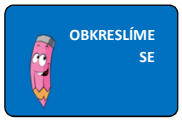	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** papír (na výšku dítěte), pastelky – voskovky, volný prostor pro papír (aktivita je možné dělat venku), skupiny po 3-4 **JAK NA TO:** Do každé skupiny dostanou děti velký papír, na který budou obkreslovat svou postavu. Nejprve si lehne první dítě, ostatní ho jednou barvou obkreslí, pak se obkreslování zopakuje u druhého dítěte, třetího, čtvrtého (každé obkreslíme jinou barvou). Děti se učí spolupracovat a být trpělivé. Naší snahou je podpořit děti ve střídání a v práci ve skupině. Pokud jsou děti hodně malé, můžeme tuto aktivitu udělat společně s nimi.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: kousky látky či papírové kapesníky (můžeme hrát jednotlivě, ve dvojicích či ve skupinkách) **JAK NA TO:** Děti zkouší chodit s kapesníkem na hlavě. Snaží se, aby jim kapesník z hlavy nespadl, i když chodí po třídě nebo si sednou (nebo při dalších pohybech).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro praktikování techniky želva **JAK NA TO:** Vyprávíme dětem, jak jsme byli naštvaní, jak jsme se cítili a jak jsme reagovali (vybereme nějakou názornou a reálnou situaci). Potom se zeptáme na zkušenosti dětí. Bavíme se s dětmi, co můžeme udělat, abychom se cítili lépe, když jsme rozzlobení a naštvaní. Naučíme se techniku želvy: 1) uvědomím si, že jsem naštvaný (např. mám pocit,

	že vybuchnu; že chci do něčeho praštit), 2) myslím na slovo: *STOP!* 3) představím si, že se schovám do želvího krunýře (pro děti to může znamenat 3x se zhluboka nadechnout) a přemýšlím nad příjemnými/hezkými věcmi (např. mohu mít dobré nápady, umím hledat řešení apod.), 4) jakmile jsem klidnější, vylezu ze svého krunýře. Poté si můžeme o svých pocitech společně popovídat. **ZDROJ:** ROBIN, Arthur, Marlene SCHNEIDER & Michelle DOLNICK. The turtle technique: An extended case study of self-control in the classroom. *Psychology in the schools*. 1976, 13, 449-453. a SCHNEIDER, Marlene. The turtle technique in the classroom. *Teaching exceptional children*. 1974, 7, 21-24.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: kostky, prostor k sedění v kruhu **JAK NA TO:** Každé dítě v kruhu dostane stejný počet kostek. Postupně se děti zvedají a staví jednu společnou věž. Cílem je postavit ji co nejvyšší. Aktivitu lze opakovat každý den a v průběhu týdne zaznamenávat výsledky. V pátek uděláme vyhodnocení, který den byl nejúspěšnější.
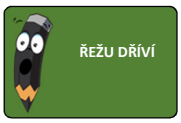	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** prostor, aby si v něm mohly sednout dvojice naproti sobě **JAK NA TO:** Jakmile se děti usadí, křížem se chytí za ruce. Říkáme společně báseň: *Řežu dříví na polínka, ať má čím topit má maminka* (rukama předvádíme pohyb pily. *Řežu, řežu polena, až mě bolí ramena* (ukážeme na ramena). *Až mě bolí celý kříž* (ukazujeme na kříž) *řízy, řízy, řízy říz* (řežeme rukama). **ZDROJ:** http://www.rodina.cz/clanek1181.htm
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k sedění v kruhu a pobíhání kolem Tuto hru lze použít v období adaptace pro naučení jmen. **JAK NA TO:** Učitel začne vytleskávat jméno jednoho dítěte (ostatní děti tleskají ve stejném rytmu), které se zvedne a co nejrychleji oběhne kruh. Zapamatuje si, kde sedělo a sedne si na stejné místo. Pak učitel vyzve další dítě, může změnit rytmus volání a tleskání jména.

Poznámky a postřehy:

Říjen

	Aktivita podporuje sebevědomí dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ), které jsou v novém prostředí. Zároveň rozšiřuje povědomí českých dětí o cizích jazycích. **PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** přeložíme si pozdrav „ahoj“ do pěti jazyků a napíšeme je velkými písmeny na papíry (můžeme je vyvěsit ve třídě) **JAK NA TO:** Naučíme se říkat ahoj ve 3 až 5 jazycích. Zeptáme se dětí, zda vědí něco o zemích, v jejichž jazycích se naučíme zdravit (Řecko – pláže, Švýcarsko – čokoláda). Při aktivitě můžeme použít i pohlednice nebo obrázky z dané země (vizualizace). Lze vybrat také jazyky, které nejsou pro děti tak známé. Slovo „ahoj“ je jednoduché pro vyslovení např. „moi“ (finština). Můžeme oslovit děti s OMJ, aby nám řekly „ahoj“ ve svém jazyce. **PŘEČTĚTE SI 2. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: čtvrtky A4 nebo A3, techniku můžeme zvolit podle schopností a věku dětí, temperové, prstové barvy, tuše, suché pastely apod. Máme-li malé děti, najedeme v knize obrázek rodiny (názornost). **JAK NA TO:** Nakreslíme obrázek své rodiny. Povídáme si s dětmi o rodině, kdo do té jejich patří. *Kolik lidí je v tvé rodině? Kdo je nejmladší a nejstarší? S kým si nejraději hraješ?* Starším dětem se snažíme neukazovat fotky rodiny a necháme je tvořit vlastní rodinu. Můžeme se dozvědět podstatné věci o rodině, např. koho děti do rodiny zahrnují (pejska, prarodiče…).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky statků (Příloha 4), je možné také využít video s obrázky https://www.youtube.com/watch?v=PKbxEYHA1zY **JAK NA TO:** Prohlídneme si obrázky statků (farem) z jiných zemí. Dotazujeme se: *Poznáte, co je na obrázku?* Povídáme si s dětmi o tom, jak to na statku vypadá. *Koho tam můžeme potkat?* Ptáme se dětí, zda již na nějakém statku byly, jak to tam vypadalo a co je nejvíce zaujalo (traktor, zvířata, vůně aj.).
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu žížaly, obrázek žížaly **JAK NA TO:** Zatančíme si žížalí tanec. Chytneme se za ramena v řadě za sebou a pohybujeme se okolo třídy. Snažíme se nerozdělit. Potom si povídáme o tom, co jedí ptáci. Proč je dobré mít žížaly na zahradě? Kdy nejčastěji žížaly uvidíme a proč?
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky (viz Příloha 5) slepice, papoušek a jejich jednotlivé části, magnetická tabule, popisovače, nakreslený Vennův diagram, magnety (můžeme využít i velký papír s diagramem, který položíme na zem a na něj budeme obrázky pokládat) **JAK NA TO:** Ukážeme dětem obrázek slepice a papouška, zeptáme se: *Co je na obrázku? Jak jste to poznaly?* Děti se snaží jednotlivé části najít, donést a zařadit na správné místo do Vennova diagramu (jen papoušek x jen slepice a společně). Co mají tato zvířata stejné a co odlišné?
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden kamínek pro každé dítě (cca 5 cm v průměru, kamínky je možné nasbírat s dětmi na procházce po okolí), permanentní fixy/barvy (doporučujeme si kamínky označit, abychom se vyhnuli nedorozumění mezi dětmi), relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svůj kamínek, lehnou si na zem a položí si kamínek na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily kamínek zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň

	skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** *Umíte pojmenovat své prstíky? Jak je poznáte?* K tomu nám může pomoci písnička o prstech (melodie je stejná jako u písně Bratře Kubo). Máme ruce za zády a začneme zpívat: *Kde je, kde je můj paleček, tady je* (ukážeme jeden palec), *tady je* (ukážeme druhý palec). *Jak se dneska máte*? (palce se dotýkají – tleskají o sebe). *Díky, že se ptáte, rychle pryč*. (schováme za záda jednu ruku), *rychle pryč* (schováme za záda druhou ruku). Poté pokračujeme s dalšími prsty: *Kde je, kde je můj ukazováček, tady je*…..
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky znázorňující dobré a špatné chování (Příloha 6), prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Povídáme si s dětmi o tom, zda a kde mají kamaráda/y (ve školce, v domě, ve kterém bydlí, u babičky atd.). Jak poznáme, že to je náš kamarád (má nás rád, hraje si s námi, povídáme si aj.)? Rozdělíme obrázky na 2 hromádky podle toho, jak by se měl nebo neměl kamarád chovat. Děti vypraví o svých zkušenostech s chováním druhých.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro volný pohyb, rychlejší hudba (lidové písně), deka, prostěradlo, padák či plocha, která se dá zmenšovat **JAK NA TO:** Děti se pohybují v prostoru (vevnitř nebo venku) na hudbu. Uprostřed je rozprostřené prostěradlo, na které děti nevstupují. Jakmile se hudba zastaví, všichni se potřebují dostat na loď (prostěradlo), aby nikdo nezůstal ve vodě, protože jsou již unavení z plavání. Když hudba opět začne hrát, všichni se rozběhnou v prostoru. Učitel zmenší loď a aktivita se opakuje. Cílem je, aby se děti snažily dostat na loď spolu s ostatními. Loď se stále zmenšuje a místo ubývá. Děti se musí pevně držet u sebe či se obejmout, aby někdo nespadl do vody.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 2-3 rozdílná vejce (barva, velikost), obal na vejce, prostor k vytvoření kruhu, šátek **JAK NA TO:** Schováme pod šátek obal s vejci a děti necháme hmatem odhadovat, co se pod šátkem schovává. Jakmile odkryjeme šátek, zeptáme se: *Máte doma vajíčka? Kde je můžeme najít (lednice, obchod, statek, slepice)? Jsou všechna vejce stejná? Tato vejce jsou odlišná z venku, co se stane, když je rozbijeme (uvnitř jsou stejná)?* Povídáme si o tom, co je na nich stejné a v čem se liší (co se z nich může vylíhnout).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: čínské hůlky do dvojice, předměty, které budou děti zvedat, prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Připravíme doprostřed kruhu hůlky. Zeptáme se dětí, co to je a k čemu to slouží. Poté se je naučíme držet. Ve dvojicích zkusíme použít čínské hůlky ke sbírání věcí. Nejprve to vyzkouší jedno z dětí a druhé počítá, kolik věcí se mu úspěšně podaří zvednout. Pak si role vymění. Je možné, že bude mezi dětmi někdo, kdo hůlky běžně používá (díky této aktivitě se projeví jeho obratnost a dovednost). Aktivita mu může pomoci v získání sebedůvěry a ostatní děti jej mohou více ocenit.
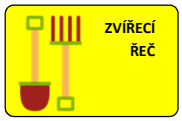	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** obrázky se zvířátky (pro lepší názornost), glóbus (atlas) **JAK NA TO:** Ukážeme dětem glóbus a zeptáme se, kde nyní jsme a kde je USA (pokud děti ví, ukáží samy). Zeptáme se: *Víte, jak u nás dělá kravička? Bú. A víte, že v USA dělá jinak? Dělá mú. Žáby dělají kvak, ale v Anglii ribbit*. Pokud máme ve třídě dítě s OMJ můžeme se ho zeptat, jaké zvuky vydávají zvířata v jejich zemi.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 7 a 8), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, aby si každý mohl lehnout na záda (pokud venku teplo a sucho, lehneme si na trávu, aby na nás svítilo slunce) **JAK NA TO:** Budeme chytat paprsky. Lehneme si na zem směrem k slunečním paprskům a zavřeme oči. Zklidníme své dýchání a čerpáme krásnou sluneční energii. Můžeme dětem povídat příběh, kde jsme se ocitli (objevili jsme se na rozkvetlé louce, která krásně voní, slyšíme bzučet včelky, které létají z květu na květ atd.).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: různé druhy ovoce, nůž, papírové tácky (misky) **JAK NA TO:** Zeptáme se: *Víte, co jí papoušek? A co jedí děti z různých koutů světa? Které ovoce máš rád/a?* Probudíme u dětí smysl čichu. Děti si zavřou oči a dáme jim přičichnout např. k ananasu. Děti zkusí hádat, co cítily. Ochutnáme různé ovoce, které máme nakrájené na miskách. Povídáme si o chutích – sladká, kyselá… Doporučujeme si zjistit, jestli děti nemají na určité druhy alergii. Můžeme také využít atlas světa, ve kterém jsou namalována místa, kde se určité ovoce pěstuje.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro 7-20 hráčů (pokud jsou děti malé, lze hrát i v menším počtu) **JAK NA TO:** Pokud máte více dětí, rozdělte je do dvou skupin. Děti si stoupnou do kruhu blízko sebe, aby si zvykaly na blízkost dalších osob. Řekneme, aby daly levou ruku do kruhu (je možné také zavřít oči – náročnější varianta) a chytily někoho jiného za ruku. Poté to zopakujeme i s pravou rukou, čímž nám vznikne uzel. Úkolem dětí je se rozplést. Aby se skupina mohla lépe stmelit, je dobré, když se učitel do hry příliš nezapojuje (pokud jsou děti mladší, doporučujeme zapojení jednoho učitele v prvním kole). Je na nás učitelích, abychom vyvažovali situaci – může dojít k určité nespokojenosti během hry, a ne vždy se podaří uzel rozplést. Cílem hry je spolupráce při řešení problémů a vzájemná domluva. Po skončení hry se zeptáme dětí, co mohly udělat jinak a jak se během hry cítily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden kamínek pro každé dítě (cca 5 cm v průměru, kamínky je možné nasbírat s dětmi na procházce po okolí), permanentní fixy/barvy (doporučujeme si kamínky označit, abychom se vyhnuli nedorozumění mezi dětmi), relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svůj kamínek, lehnou si na zem a položí si kamínek na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily kamínek zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: zrcátko, dvojice, volný prostor **JAK NA TO:** Nejprve se zeptáme dětí: *Dívali jste se ráno do zrcadla, co jste tam viděli (odraz)? K čemu nám zrcadlo může pomoci? Umíte se na sebe v zrcadle usmát?* Dětem půjčíme zrcátko, aby se na sebe zkusily usmát. Potom se ve dvojicích děti na sebe dívají a jeden z dvojice začne dělat nějaký pohyb (např. zvedne ruku) a druhý z dvojice se snaží pohyb přesně napodobit, jako by byl zrcadlovým odrazem. Následně zkouší další pohyby.

	Potom si děti role vymění. Tato hra je velmi zábavná. Doporučujeme provádět pohyby pomalu, aby se daly přesně napodobit.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, můžeme využít i čarovnou hůlku **JAK NA TO:** Zahrajeme si na čaroděje/ky a budeme čarovat: *Abrakadabra, ať je z tebe slepice.* Vydáváme pokyny*: Umíš zobat zrní jako slepice? Chodit jako kachna, kopnout jako osel či klusat jako kůň…?*
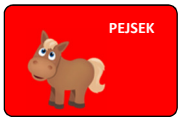	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Postavíme se, rozkročíme nohy trošku více, než je šířka našich ramen. Opřeme se dlaněmi o zem, nezapomeneme rozevřít prsty na rukou, tlačíme paty jemně do země a stáhneme pupík dovnitř. Uvolníme hlavu i krk a koukáme mezi nohy.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 čtvrtka A3 pro každou skupinu, voskovky, vodové barvy (anilinové), razítka (i vykrojená z brambor), obrázky statku **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin (3-4 děti), do které dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat statek/farmu voskovkami nebo vodovými barvami. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Následné si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu **JAK NA TO:** Zkus najít někoho ve třídě (ve školce, v budově), kdo umí říct anglicky názvy členů rodiny.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: postavíme se do kruhu nebo do řady **JAK NA TO:** Zahrajeme si na dospělé. Otočte se směrem k člověku, který stojí vedle tebe (např. v kruhu podle hodinových ručiček). Podejte si ruce, narovnejte se, podívejte se do očí a řekněte si: *Dobrý den!* U menších dětí doporučujeme určit s kým si ruku podají. Lze si zahrát i na děti a pozdravit se ahoj či jako miminka pa pa.

Poznámky a postřehy:

Listopad

	Aktivita podporuje sebevědomí dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ), které jsou v novém prostředí. Zároveň rozšiřuje povědomí českých dětí o cizích jazycích. **PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** glóbus nebo mapa, vlajky zemí dle vlastního výběru **JAK NA TO:** Naučte děti rozloučení v 5 různých jazycích. Ukážeme dětem na mapě/glóbusu země, jejichž jazyky jsme vybrali. Zároveň představíme vlajky těchto zemí. Zavěste vlaječky kolem místnosti. Rozlučte se v jednom z jazyků. Děti doběhnou pod vlajku země, kde by slyšely tento pozdrav. **PŘEČTĚTE SI 3. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 2 listy papíru A5 na jedno dítě, pro všechny pouze pastelka stejné barvy, pastelky všech barev **JAK NA TO**: Dáme dětem jeden papír a pouze jednu pastelku (stejné barvy) a necháme je něco nakreslit. Za 5 minut jim řekneme, aby přestaly. Pak jim dáme druhý papír a pastelky všech barev a opět je necháme něco nakreslit. Zeptáme se, který z obrázků se jim líbí víc. Většinou děti vyberou barevnější obrázek, je pro ně zajímavější a veselejší. Můžeme zmínit, že i díky barvám je svět a lidé kolem nás tak jedineční. Součástí aktivity může být i příběh Krabice voskovek, která mluvila (*The Crayon Box that Talked*) od Shane DeRolf, dostupný na YouTube, např. Https://www.youtube.com/watch?v=wXMuRI7p2k8 **ZDROJ:** https://www.tolerance.org/classroom-resources/tolerance-lessons/what-can-we-learn-from-a-box-of-crayons
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro děti, aby mohly ležet na zemi a pohybovat se **JAK NA TO:** Děti stojí před vámi. Řeknete: *1,2,3, umíš to i ty?* Děti opakují vaše pohyby.
	PŘÍPRAVA / POMŮCKY: obrázkový seznam pro každou dvojici/skupinu, zalaminované karty přírodnin, které lze najít v lese (Příloha 9), tužky nebo pastelky **JAK NA TO**: Schováme karty po třídě. Každá dvojice nebo skupina dostane seznam obrázků, které mají hledat. Jakmile najdou kartu, odškrtnou ji ze seznamu a nechají ji na svém místě. Po uplynutí 15 minut (zazní předem domluvený signál) se v kruhu znovu sejdeme, abychom zjistili, co všechno děti našly.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 papír formátu A4 pro každé dítě, voskovky bez obalu, stromy (při práci v třídě mohou být např. polínka s kůrou) **JAK NA TO:** Mluvíme s dětmi o tom, že je v lese hodně stromů, které nejsou stejné. Na procházce si děti ve dvojicích najdou svůj strom. Jedno dítě drží papír na kůře stromu a druhé voskovkou vytvoří frotáž přes stromovou kůru (je lepší použít dlouhou stranu voskovky). Pak se děti vymění. Zeptáme se dětí, kolik druhů stromů našly a v čem se odlišují. Můžeme také dělat frotáž z jiných předmětů, např. listy, mince apod.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 10 a 11), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO!

	Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro 7-20 hráčů (pokud jsou děti malé, lze hrát i v menším počtu) **JAK NA TO:** Pokud máte více dětí, rozdělte je do dvou skupin. Děti si stoupnou do kruhu blízko sebe, aby si zvykaly na blízkost dalších osob. Řekneme, aby daly levou ruku do kruhu (je možné také zavřít oči – náročnější varianta) a chytily někoho jiného za ruku. Poté to zopakujeme i s pravou rukou, čímž nám vznikne uzel. Úkolem dětí je se rozplést. Aby se skupina mohla lépe stmelit, je dobré, když se učitel do hry příliš nezapojuje (pokud jsou děti mladší, doporučujeme zapojení jednoho učitele v prvním kole). Je na nás učitelích, abychom vyvažovali situaci – může dojít k určité nespokojenosti během hry, a ne vždy se podaří uzel rozplést. Cílem hry je spolupráce při řešení problémů a vzájemná domluva. Po skončení hry se zeptáme dětí, co mohly udělat jinak a jak se během hry cítily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby děti měly svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Protáhneme si tělo jako holubička. Děti sedí v tureckém sedu. Pravou nohu natáhnou stranou a posouvají ji za sebe. Koleno směřuje k podlaze, chodidlo vzhůru. Otočí své tělo mírně doleva a položí ruce na podlahu po obou stranách levého kolena. Levá noha je stále pokrčená. Pokud se děti v této poloze cítí dobře, mohou se naklonit přes své levé koleno a položit lokty a čelo na zem. Poté se narovnají, chytnou se rukou za kotníky pravé nohy, kterou ohnou v koleni. Poté opakujeme cvičení na druhou stranu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, 1 hrací karta na dítě/skupinu (Příloha 12), žetony s obrázky, neprůhledný sáček na žetony **JAK NA TO:** První dítě/skupina vytáhne ze sáčku 1 žeton. Pokud obrázek na žetonu patří do jeho obrázku, položí je na svůj obrázek. Pokud ne, zeptá se souseda nebo kamaráda (další skupiny), zda mu tento žeton pomůže. Pokud ano, dá mu jej a on za něj poděkuje. Pokud ne, dítě hledá dál, komu může se svým žetonem pomoci.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby děti měly svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Děti si sednou na paty. Narovnávají se, bradu posunou dozadu a usmějí se. Ramena směřují dolů. Nadechnou se přes nos jako králík. Pomalu vydechnou a několikrát králičí dýchání opakují.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: dlouhé lano nebo šňůra, prostor k vytvoření dlouhé čáry, jméno každého dítěte napsané na papíře (u mladších dětí fotka nebo jeho symbol), obálka **JAK NA TO**: Děti stojí v řadě, čelem k vám. Vytáhneme z obálky jméno (fotku/symbol) dítěte, které chytne konec lana a vytáhne další jméno z obálky. Pokračujeme ve vytahování jmen, dokud nebudou držet lano všichni. Nakonec se spojíme do kruhu přátelství.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: klubíčko vlny nebo provázek, prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Učitel drží jeden konec klubíčka, které pošle někomu jinému v kruhu. Řeknu mu, co se mi na něm líbí. Dítě, které ode mne dostalo klubíčko, přidržuje svůj kousek vlny a klubíčko pošle dalšímu (řekne 2 věci, co se mu líbí). Proces se stále opakuje. Dbáme-li, aby dětí nepustily vlnu (provázek), vznikne pavučina. Pro mladší děti je náročné držet vlnu, proto můžete vyměnit klubíčko za míček a ten si jen kutálet.
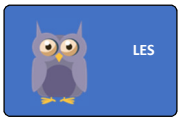	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** čtvrtka A3, voskovky, vodové barvy (anilinové), lepidlo, nůžky, razítka (technika dle časových možností a výběru učitele) **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin po 3-4, do kterých dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat les (co se děje v lese). Děti mohou udělat společný obrázek formou koláže. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by

	tam nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Poté si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden-dva listy ze stromu pro každé dítě (může být z papíru), prostor k vytvoření kruhu, 1 brčko pro každé dítě (lze i-bez), kniha o stromech s obrázky listů **JAK NA TO:** Sedíme v kruhu. Zeptáme se dětí, zda viděly listy na stromech, jak vypadaly a jakou měly barvu. Je nějaké listí na zemi? Ukážeme dětem různé druhy listů a zeptáme se, zda vědí, ze kterých stromů spadly. Používáme listy našich dřevin. Položíme list před každé dítě a zeptáme se, zda mají sílu jako vítr. Dokážou odfouknout list na hromadu uprostřed kruhu? Když řekneme *TEĎ*, každé dítě by se mělo pokusit vyfouknout list doprostřed kruhu.
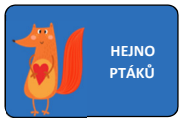	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** 2 cm široký proužek papíru pro každé dítě, prostor k sedění v kruhu **JAK NA TO:** Děti složí proužek papíru na polovinu, drží jej za záhyb, aby vznikla křídla, která se budou pohybovat nahoru a dolů. Řekneme dětem, že náš ptáček letí v hejnu do teplých krajin. Ukazujeme dětem, kam směřuje hejno ptáků. Děti se zvednou a pohybují ptáčky ukázaným směrem.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrazy zvířat (2x stejné zvíře, viz Příloha 13), sáček, prostor pro pohyb dětí **JAK NA TO:** V kruhu opakujeme, jaké zvuky dělají zvířata. Každé dítě si ze sáčku vytáhne obrázek se zvířetem. Neukazuje obrázek nikomu jinému. Potom vstaneme a pohybujeme se po místnosti. Když učitel řekne *TEĎ!* zvířátka (děti) začnou vydávat zvuk zvířete na jejich obrázku a pokusí se najít toho, kdo dělá zvuk stejný.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby děti měly svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Lehneme si na břicho. Dáme obě ruce pod bradu, hlavu stočíme na levou tvář, nadechneme se a vydechneme. Skrčíme pravou nohu v koleni a pomalu ji posunujeme po zemi co nejblíže k lokti (kam nás pohyb v kyčli pustí). Levá noha zůstane narovnaná. Zavřeme oči a uvolníme se. Totéž opakujeme na opačnou stranu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu **JAK NA TO**: Zahrajeme si hru Kuba řekl. Vysvětlíme dětem, že pokud Kuba něco řekne, měly by to udělat. Pokud neslyší, *Kuba řekl*, neměly by pokyn následovat. (*Kuba řekl: dotkněte se hlavy*. Děti se dotknou hlavy. Pokud řekneme pouze *dotkněte se hlavy*, pak nic neudělají.) Splete-li se někdo a udělá pohyb, který Kuba neřekl, pak je z hry vyloučen (sedne si).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Řekneme dětem, aby se otočily k člověku stojícímu vedle nich a ťukly si s ním pěstí na pozdrav („fist bump“). Poté se obrátí k člověku na druhé straně a pozdrav zopakují.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: polštářky, čepice – něco, co mohou nosit na hlavě tak, aby jim to nespadlo (rovnováha), kniha Caps for Sale od Esphyr Slobokina **JAK NA TO:** Přečteme nebo se podíváme na příběh Caps for Sale od Esphyr Slobokina. Děti příběh převypráví. Potom si zahrajeme na obchodníka s čepicemi. Zkoušíme nosit čepice jako on. Děti mohou předstírat, že jsou opice. Příběh můžeme s dětmi také zdramatizovat. **ZDROJ:** https://tomboulian.wikispaces.com/file/view/Caps+For+Sale.pdf dostupné také na https://www.youtube.com/watch?v=2O-mEe-4ZO4
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky deštného pralesa, tamních živočichů a rostlin **JAK NA TO:** Zeptejte se dětí, zda si pamatují, odkud je papoušek. Jak to v pralese vypadá? Kdo další tam bydlí? Co tam roste?

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, obrazy medvědů, plyšový medvídek **JAK NA TO:** Zahrajeme si, že jsme medvědi. Zazpíváme medvědí píseň na melodii Frere Jacques (Bratře Kubo): *Medvěd spí, medvěd spí. V jeskyni, v jeskyni. Kdy se probudí? Kdy se probudí? Na jaře! Na jaře!* K písničce můžeme přidat také pohyby rukama a nohama nebo můžeme děti nechat zalézat do medvědího brlohu (např. vlézt pod stůl přikrytý dekou).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k ležení, je možné využít kobereček (ručník), aby děti měly svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Viděli jste někdy rybu? Dokážete udělat rybí obličej? Víte, jak se ryba pohybuje? Sedíme na patách a držíme se za kotníky. Pomalu se zakloníme, dokud nebudeme mít hlavu na zemi. Pokud je tento cvik příliš obtížný, položíme za dítě polštář, aby si na něj lehlo. Chvíli ležíme a klidně dýcháme. Viz YouTube, např. https://www.youtube.com/watch?v=Y1KqHmgDCPA

Poznámky a postřehy:

Prosinec

	Aktivita podporuje sebevědomí dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ), které jsou v novém prostředí. Zároveň rozšiřuje povědomí českých dětí o cizích jazycích. **PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** glóbus nebo mapa, vlajky zemí dle vlastního výběru **JAK NA TO:** Naučíme děti poděkovat v 5 různých jazycích. Ukážeme dětem na mapě/glóbusu země, jejichž jazyky jsme vybrali. Zároveň představíme vlajky těchto zemí a zavěsíme vlaječky kolem místnosti. Poděkujeme v jednom z jazyků a děti doběhnou pod vlajku země, kde by slyšely toto slovo. **PŘEČTĚTE SI 4. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro pohyb okolo židlí, židle, zábavná hudba **JAK NA TO:** Dáme židle do kruhu (opěradlem do středu), aby bylo o jednu méně, než je počet dětí. Zapneme hudbu, děti chodí nebo tancují kolem kruhu. Když se hudba zastaví, všichni se musí posadit. Jejich úkolem je přijít na to, jak by si mohly sednout všichni (např. sedět někomu na klíně). V dalším kole odebereme další židli a hra se opakuje. Následně pokračujeme v odstraňování židlí, dokud je možné, aby se všichni bezpečně posadili.
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden kamínek pro každé dítě (cca 5 cm v průměru, kamínky je možné nasbírat s dětmi na procházce po okolí), permanentní fixy/barvy (doporučujeme si kamínky označit, abychom se vyhnuli nedorozumění mezi dětmi), relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svůj kamínek, lehnou si na zem a položí si kamínek na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily kamínek zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA /POMŮCKY: koledu, kterou byste chtěli naučit děti **JAK NA TO:** Děti se naučí píseň/koledu, která se obvykle zpívá o svátcích v zemi, kde žijí nebo ze které pocházejí.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 židle pro každé dítě, veselá hudba, na kterou se dobře tancuje, předměty spojené se zimou (čepice, šála, rukavice) nebo obrázky se zimní tématikou (Příloha 16) **JAK NA TO:** Dáme židle do kruhu (opěradlem do středu kruhu) a pod každou židli položíme jeden obrázek. Zapneme hudbu a necháme děti tančit kolem židlí. Když se hudba zastaví, každý si sedne na židli. Poslední dítě, které se usadí, se podívá pod židli na obrázek a řekne co na něm vidí. Jakmile zapneme opět hudbu, pokračujeme ve hře. Obvykle se tato hra hraje tak, že se odstraní židle, jakmile se obrázek již využil. Toto funguje dobře jen se staršími dětmi, mladší děti mají tendenci plakat, když vypadnou ze hry. Proto židle na začátku neodstraňujeme, ale postupem času můžeme odstraňování zkusit.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hudba, volný prostor k pohybu **JAK NA TO:** Pustíme hudbu, při které tancujeme (popř. běháme). Děti tančí, jakmile se hudba zastaví, děti musí zkamenět jako sochy. Neměly by se pohnout, dokud neuslyší znovu hrát hudbu.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: plastové míčky různých velikostí **JAK NA TO**: Pro hru vytvoříme dvojice. Pravidla jsou podobná jako u hry na lepidlo s výjimkou toho, že děti musí držet míček mezi ohlášenými částmi těla a dávat pozor, aby míček nespadl. Můžeme vyhlásit různé části těla, např. ramena a čela. Dáme dětem i jednoduché úkoly, např. *Projděte se s míčkem po místnosti*. Tato hra je pro děti velmi zábavná. Dbáme na bezpečnostní opatření.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky znázorňující dobré a špatné chování (Příloha 6), prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Povídáme si s dětmi o tom, zda a kde mají kamaráda/y (ve školce, v domě, ve kterém bydlí, u babičky atd.). Jak poznáme, že to je náš kamarád (má nás rád, hraje si s námi, povídáme si aj.)? Rozdělíme obrázky na 2 hromádky podle toho, jak by se měl nebo neměl kamarád chovat. Děti vypraví o svých zkušenostech s chováním druhých.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden kamínek pro každé dítě (cca 5 cm v průměru, kamínky je možné nasbírat s dětmi na procházce po okolí), permanentní fixy/barvy (doporučujeme si kamínky označit, abychom se vyhnuli nedorozumění mezi dětmi), relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svůj kamínek, lehnou si na zem a položí si kamínek na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily kamínek zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
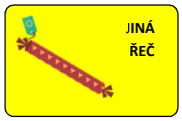	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** pohlednice, kniha **JAK NA TO:** Děti zkouší najít někoho ve třídě, kdo by uměl říci v jiném jazyce: „Veselé Vánoce nebo Krásné svátky“. Důležité je děti motivovat. Půjčíme dětem knihu či pohlednici s přáními v odlišných jazycích.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: čtvrtka A3, voskovky, vodové barvy (anilinové), lepidlo, razítka, nůžky (technika dle časových možností a výběru učitele) **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin po 3-4, do kterých dostanou velký papír. Namalují, jaký by chtěly o svátcích dostat dárek. Děti mohou udělat společný obrázek formou koláže. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by tam nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Poté si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro děti, aby mohly sedět v řadě, papír/čtvrtka A4 nebo A5, pastelky, voskovky, fixy **JAK NA TO:** Tato činnost je zaměřená na obdarovávání. Děti sedí v řadě za sebou a kreslí obrázek pro kamaráda, který sedí před nimi. Když skončí, obrázek předají se sdělením, co se jim na kamarádovi líbí.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: papírky nebo špejle 4-5 různých barev, každá barva by měla představovat jinou oblast, za kterou jsme vděční (např. modrá – za koho jsme vděční, červená – za jaké místo, žlutá – jídlo, zelená – věc, fialová – cokoli, za co chceme poděkovat) **JAK NA TO:** Mluvíme s dětmi o vděčnosti (vysvětlení na příkladech). Děti vytáhnou dvě špejle/dva papírky a podle kategorie (barvy), kterou vytáhly, říkají, za co jsou vděčné.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, krabice různých velikostí, které se vejdou do sebe, věci nebo obrázky, které se skrývají v krabicích (u větších skupin budete potřebovat více sad krabic) **JAK NA TO:** Toto překvapení je podobné jako ruské panenky Matrjošky. Krabice zabalíme do sebe tak, že v každé krabici je jedna věc nebo obrázek. Zeptáme se: *Co je v krabici?* Řekneme: *Pošli to dál, aby všichni měli šanci krabici prozkoumat. Odhadněte, co v ní je?*

	Děti rozbalí jednu krabici a najdou obrázek nebo jednu z věcí spolu s jinou krabicí. Říkají, co to je za věc/obrázek, a pak předají krabici dalšímu dítěti v kruhu. To rozbalí další krabici a opět najde věc/obrázek a říká, co je to za předmět/obrázek a předává krabici dalšímu. Hra pokračuje, dokud se nerozbalí poslední krabička.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Vytvoříme s dětmi kruh. Překřížíme si ruce před svým tělem. Chytneme se rukama se svými sousedy po obou stranách a potřeseme si s nimi. Můžeme přidat libovolný pozdrav, který bychom chtěli procvičit, např. Dobré ráno, Na shledanou, Šťastné svátky atd.

Poznámky a postřehy:

Leden

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky (Příloha 14) **JAK NA TO:** Povídáme si s dětmi o tom, jaká je zima v různých zemích a na různých místech. **PŘEČTĚTE SI 5. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu**,** píseň na melodii Hlava, ramena, kolena a palce (naleznete na YouTube např. https://www.youtube.com/watch?v=j_4qhWNpIJQ) **JAK NA TO:** Zpíváme melodii písně Hlava, ramena, kolena, palce, ale **s jinými slovy**: *Klobouk, šála, kalhoty, ponožky. Tričko, bunda, boty a rukavice. Klobouk, šála, kalhoty, ponožky.* Když zazpíváme název oblečení, dotkneme se příslušné části těla nebo předstíráme, že se oblékáme (např. klobouk – dotkneme se hlavy, šála – omotáváme šálu kolem krku atd.). Měníme rychlost, pro děti bude pak píseň zábavnější. Tato aktivita je vhodná pro ranní rozhýbání nebo krátkou přestávku.
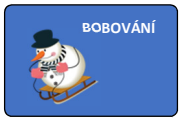	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** prostor pro pohyb, 1 polštář pro každou dvojici nebo skupinu (cca 4 děti) **JAK NA TO:** Umístíme jeden polštář na podlahu pro každou dvojici/ skupinu; polštář se stane sáňkami. Děti běží k polštáři (sáňkám), nasednou na něj a předstírají, že jedou dolů z kopce. Jedno z dětí je řidičem, předstírá, že zatáčí, ostatní jej následují. Při sjezdu také brzdí. Poté si role vyměníme a zkusíme tuto imaginární hru znovu.
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: Vytiskneme si obrázky sněhuláků a jejich části (viz Příloha 15 – pro opakované používání doporučujeme zalaminovat) **JAK NA TO:** Vytištěné obrázky částí sněhuláků schováme po třídě (popř. venku pokud počasí a prostor dovolí). Dáme dětem obrázek se sněhulákem, aby věděly, co mají hledat. Jakmile děti složí sněhuláky dohromady, zkusí vysvětlit a popsat, jak jejich sněhulák vypadá.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: děti si vytvoří dvojice **JAK NA TO:** Ve dvojicích se děti spojí částí těla podle instrukce učitele. Tato hra je velmi zábavná. Můžeme využít i jednoduché pokyny (úkoly) např. *jděte slepení čely přes třídu*, nebo *se posaďte na zem*. Dbáme na bezpečnost.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 židle pro každé dítě, veselá hudba, na kterou se dobře tancuje, předměty spojenou se zimou (čepice, šála, rukavice) nebo obrázky se zimní tématikou (Příloha 16) **JAK NA TO:** Dáme židle do kruhu (opěradlem do středu kruhu) a pod každou židli položíme jeden obrázek. Zapneme hudbu a necháme děti tančit kolem židlí. Když se hudba zastaví, každý si sedne na židli. Poslední dítě, které se usadí, se podívá pod židli na obrázek a řekne co na něm vidí. Jakmile zapneme opět hudbu, pokračujeme ve hře. Obvykle se tato hra hraje tak, že se odstraní židle, jakmile se obrázek již využil. Toto funguje dobře jen se staršími dětmi, mladší děti mají tendenci plakat, když vypadnou ze hry. Proto židle na začátku neodstraňujeme, ale postupem času můžeme odstraňování zkusit.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jedna kniha pro každé dítě, relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svou knihu, lehnou si na zem a položí si svoji knihu na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily knihu zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat

	přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Učitel začne tleskat jednoduchý rytmus a děti ho opakují. Přidáme také dupání, děti opět opakují. Pokračujme v přidávání tleskání, dupání, měníme rytmus. Tato aktivita u dětí pomáhá rozvíjet sluchovou analýzu a rytmus. Pokud máte starší děti, mohou se účastnit vymyšlení rytmu pomocí tleskání a dupání.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 16 a 17), žetony (papírové, knoflíky, fazole) Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: klubíčko vlny nebo provázek, prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Držíme jeden konec klubíčka, které pošleme někomu jinému v kruhu. Řekneme mu, co se nám na něm líbí. Dítě, které ode mne dostalo klubíčko, přidržuje svůj kousek vlny a klubíčko pošle dalšímu a řekne mu, co se mu na něm líbí). Proces se stále opakuje. Dbáme-li, aby dětí nepustily vlnu (provázek), vznikne pavučina. Pro mladší děti je náročné držet vlnu, proto můžete vyměnit klubíčko za míček a ten si jen kutálet. Pokud se vám podaří vlnu a následnou pavučinu udržet, můžete zjistit, kdo je ve vaší třídě oblíbený a ke komu se klubíčko tak často nedostalo. Dbáme na to, aby každé dítě mělo klubíčko alespoň jednou v ruce (zjistilo o sobě jednu věc, kterou má na něm někdo rád).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro 7-20 hráčů (pokud jsou děti malé, lze hrát i v menším počtu) **JAK NA TO:** Pokud máte více dětí, rozdělte je do dvou skupin. Děti si stoupnou do kruhu blízko sebe, aby si zvykaly na blízkost dalších osob. Řekneme, aby daly levou ruku do kruhu (je možné také zavřít oči – náročnější varianta) a chytily někoho jiného za ruku. Poté to zopakujeme i s pravou rukou, čímž nám vznikne uzel. Úkolem dětí je se rozplést. Aby se skupina mohla lépe stmelit, je dobré, když se učitel do hry příliš nezapojuje (pokud jsou děti mladší, doporučujeme zapojení jednoho učitele v prvním kole). Je na nás učitelích, abychom vyvažovali situaci – může dojít k určité nespokojenosti během hry, a ne vždy se podaří uzel rozplést. Cílem hry je spolupráce při řešení problémů a vzájemná domluva. Po skončení hry se zeptáme dětí, co mohly udělat jinak a jak se během hry cítily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky věcí (slovní zásoba, kterou si přejete procvičovat), tištěné/kreslené jeden na stránku (1 papír/1 dítě) **JAK NA TO:** Každé dítě říká, co je na jeho obrázku, a ten pak opatrně zmuchlá do sněhové koule. Když řekneme: *koulovaná*, děti začnou papírové koule házet (jako koulovaná v zimě). Když řekneme: *STOP*, každé dítě zvedne libovolnou sněhovou kouli a opatrně ji rozbalí. Uvidí jiný obrázek. Zeptáme se, co je na obrázku. Opakujeme celý proces. Můžeme ke koulované pustit hudbu. Když začne hrát hudba, děti hází sněhovými koulemi, když se hudba zastaví, rozbalí svou sněhovou kouli a řeknou, co je na obrázku.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Stojíme v kruhu, předstíráme, že jsme sněhuláci, kteří stojí rovně. Když řekneme: *ROZTAJ*, znamená to, že vyšlo slunce, začíná být teplo a sněhuláci pomalu tají. Všichni velmi pomalu klesají k zemi. Znovu se postupně stavíme, nejprve spodní část (první koule), pak trup (druhá) a nakonec hlava (třetí), dokud sněhulák nestojí opět rovně. Opakujeme znovu celý proces.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1-3ks bílého papíru pro každé dítě, nůžky, lepidlo (sešívačka) **JAK NA TO:** Naučíme se vystřihovat sněhové vločky z papíru. S velmi malými děti můžeme vločky zjednodušit. Dáme jim 4-6 proužků světle modrého papíru (20 cm dlouhý o 2 cm široký) a necháme je vytvořit tvar sněhové vločky tak, že překrývají proužky papíru přes sebe a slepí je uprostřed (nebo je sešijí sešívačkou). Potom mohou natrhat z bílého papíru malé kousky a nalepit je na svou modrou vločku či namalovat na proužky bílé tečky. Pro extra jiskřivou sněhovou vločku použijeme trochu stříbrného třpytivého lepidla.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 18 a 19), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: různobarevné proužky papíru, šňůra/provázek, připínáčky, klipsy nebo dřevěné kolíčky na prádlo **JAK NA TO:** Promluvíme si o tom, že každý z nás spojuje svou náladou s jinou barvou. *Jakou barvou by podle tebe měla radost? A co láska nebo smutek?* Děti si vyberou podle své momentální nálady barvu proužku, který kolíčkem připevní na šňůru (zleva doprava: veselá, v pohodě, smutná a naštvaná). Dětem řekneme, že se v různých kulturách významy barev liší.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jedna kniha pro každé dítě, relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou svou knihu, lehnou si na zem a položí si svoji knihu na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily knihu zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: čtvrtka A3, voskovky, vodové barvy (anilinové), lepidlo, nůžky, razítka (technika dle časových možností a výběru učitele) **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin po 3-4, do kterých dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat scénu zimních radovánek. Děti mohou udělat společný obrázek formou koláže. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by tam nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Poté si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: výrazy týkající se sněhu jsou často spojeny s typem sněhu a místem, kde se nachází, např. mokrý sníh na zemi, čerstvý sníh aj. **JAK NA TO**: Zeptáme se dětí, zda slyšely, že Eskymáci mají více než 50 výrazů pro sníh. Samové v severních oblastech skandinávských zemí a Ruska mají více než 180 výrazů pro sníh. A co ve vaší zemi? Kolik slov/výrazů spojovaných se sněhem dokážeme říci?

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO**: Začneme v sedu se zkříženýma nohama. Vzpažíme ruce a nad hlavou spojíme dlaně. Přitlačíme zadeček k zemi. Ramena zvedneme k uším a pak je necháme volně klesnout. Nadechneme se a s výdechem pomalu ukláníme hlavu doprava, s nádechem vrátíme hlavu zpět. S dalším výdechem ukloníme hlavu doleva a s nádechem zpět.
	PŘÍPRAVA / POMŮCKY: vybereme 5 dětí a poprosíme je, aby přinesly do školky něco nebo pozvaly někoho o čem/o kom by mohly vyprávět (nezapomeneme požádat rodiče o spolupráci při tomto úkolu) **JAK NA TO**: Každé dítě bude vyprávět po dobu cca 2-3 minut. Ostatní děti pak mohou klást otázky.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu **JAK NA TO**: Zahrajeme si hru Kuba řekl se zimními aktivitami. Vysvětlíme dětem, že pokud Kuba něco řekne, měly by to udělat. Pokud neslyší, *Kuba řekl*, neměly by nic dělat. (*Kuba řekl: lyžujte*. Děti předstírají, že lyžují. Pokud řekneme pouze *lyžujte*, pak nic neudělají.) Splete-li se někdo a udělá pohyb, který Kuba neřekl, pak je z hry vyloučen (sedne si).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, rychlejší hudba (lidové písně), deka (prostěradlo), padák či plocha, kterou lze zmenšovat **JAK NA TO:** Děti se pohybují v prostoru (venku) na hudbu jako tučňáci při plavání ve vodě. Uprostřed je rozprostřené prostěradlo, na které děti nevstupují. Jakmile se hudba zastaví, všichni se potřebují dostat na ledovou kru (prostěradlo), aby nikdo nezůstal ve vodě (protože jsou již unavení z plavání). Když hudba opět začne hrát, všichni se rozběhnou v prostoru. Učitel zmenší ledovou kru a aktivita se opakuje. Ledová kra se stále zmenšuje a místa ubývá. Děti se musí pevně držet u sebe či se obejmout, aby nikdo nespadl do vody.

Poznámky a postřehy:

Únor

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, obrázky z různých měst, vesnic apod. **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, kde bydlí (ve městě nebo na venkově). Jak to tam vypadá? Co na místě, kde bydlí, oceňují a co jim tam naopak vadí? **PŘEČTĚTE SI 6. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 židle pro každé dítě, veselá hudba, na kterou se dobře tancuje, obrázky z oblasti dopravy (Příloha 22) **JAK NA TO:** Dáme židle do kruhu (opěradlem do středu kruhu) a pod každou židli položíme jeden obrázek. Zapneme hudbu a necháme děti tančit kolem židlí. Když se hudba zastaví, každý si sedne na židli. Poslední dítě, které se usadí, se podívá pod židli na obrázek a řekne co na něm vidí. Jakmile zapneme opět hudbu, pokračujeme ve hře. Obvykle se tato hra hraje tak, že se odstraní židle, jakmile se obrázek již využil. Toto funguje dobře jen se staršími dětmi, mladší děti mají tendenci plakat, když vypadnou ze hry. Proto židle na začátku neodstraňujeme, ale postupem času můžeme odstraňování zkusit.
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč?
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: nadpisy (cedule) nebo obrázky různých míst: obchod, pošta, nemocnice, lékař, škola atd. (dají se zvětšit i fotky z Přílohy 20) **JAK NA TO:** Děti nastoupí do vláčku (do řady), jeden je strojvedoucí (tato role se střídá). Říkají básničku: *Jede vláček, hú, hú, hú! Projel cestu, už je tu!* Vláček zastaví, děti koukají na obrázek a říkají, co se v daném místě dělá, kdo a proč to místo navštěvuje atd. Pak znovu nastoupí a vlak jede dál. Děti mohou také říkat následující verzi říkanky: *Jede vláček po trati, snad se nikde neztratí.* Chodíme, máme ruce ohnuté v lokti a naznačujeme pohyb kol. *Výpravčí mu volno dává.* Zvedneme ruku nad hlavu. *A průvodčí z okna mává.* Máváme. *Zamávejte také, děti, pozdrav do daleka letí.* Zatočíme se s rukama mírně rozpaženýma. **ZDROJ:** VÉVODOVÁ, Helena a Miroslav RŮŽEK. *Cvičení s říkankou pro malé děti*. Brno: Edika, 2012. ISBN 978-80-266-0042-8. str. 58.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: dostatečný prostor pro děti, aby mohly vytvořit tunel (klikatý nebo rovný) **JAK NA TO:** Děti se postaví za sebe do řady a rozkročí nohy tak, aby vytvořeným místem postupně mohly prolézat. Můžeme tunel (most) udělat náročnější. Děti se dotýkají boky, každé dítě se předkloní a položí ruce na zem co nejdál od nohou, aby se vytvořil tunel (most). První dítě v řadě prolézá tunelem (pod dětmi). Jakmile se dítě dostane do poloviny cesty, může začít prolézat další dítě, které je na řadě. Počítáme, kolik dětí dokáže prolézt tunelem předtím, než tunel spadne.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Sedneme si do kruhu a ruce dáme před sebe s roztaženými prsty. Následně odříkáváme říkanku a při každé slabice postupně klepneme prsty o podlahu ve směru hodinových ručiček. U koho říkanka skončí, ten schová prst. Vyhrává ten, komu zbude nějaký z prstů roztažený. Říkanka: *Jede Pepík z kopečka, vrz, vrz, vrz, zastrč jeden prst.* U větších tříd používáme ruce místo prstů.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: vybereme 5 dětí a poprosíme je, aby přinesly do školky něco nebo pozvaly někoho o čem/o kom by mohly vyprávět (nezapomeneme požádat rodiče o spolupráci při tomto úkolu) **JAK NA TO:** Každé dítě bude vyprávět po dobu cca 2-3 minut. Ostatní děti pak mohou klást otázky.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: padák (velká přikrývka, ubrus), plastový míček **JAK NA TO:** Všichni se chytnou padáku. Dáme míček doprostřed a začneme pohybovat padákem nahoru a dolů. Úkolem je udržet míček/y na padáku. Pokud máte padák s otvorem, můžete si zahrát i obměnu této hry, kdy děti pomocí padáku dopraví míček do otvoru.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: jeden plyšák pro každé dítě, relaxační hudba **JAK NA TO:** Děti si vezmou své plyšové hračky, lehnou si na zem a položí si hračku na břicho. Pustíme klidnou hudbu. Řekneme dětem, aby zkusily plyšák zvedat pomocí dýchání. Dbáme na to, aby se dětem záda neodlepila od země. Je lepší, když děti budou dýchat přes nos a vydechovat ústy. Zkusíme se sladit s hudbou (následovat její rytmus), když píseň skončí, zeptáme se dětí, jak se cítí/cítily během dýchání, jak byly úspěšné. **ZDROJ:** Převzato ze Vzdělávacího kurikula pro děti z Centra zdravé mysli (Univerzita ve Wisconsinu, Madison, USA).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: plastové míčky různých velikostí **JAK NA TO:** Pro hru vytvoříme dvojice. Pravidla jsou podobná jako u hry na lepidlo s výjimkou toho, že děti musí držet míček mezi ohlášenými částmi těla a dávat pozor, aby míček nespadl. Můžeme vyhlásit různé části těla, např. ramena a čela. Dáme dětem i jednoduché úkoly, např. projděte se s míčkem po místnosti. Tato hra je velmi zábavná. Dbáme na bezpečnostní opatření.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 čtvrtka A3 pro každou skupinu, pastelky, barevný papír, nůžky, lepidlo, voskovky, vodové barvy (anilinové), razítka, (pedagog může zvolit výtvarnou techniku dle uvážení), obrázky statku **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin (3-4), do kterých dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat město (co se děje ve městě). Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Na závěr si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč. Děti mohou také vytvořit 3D verzi města tím, že namalují (obkreslí) různé velikosti krabiček od čaje jako budovy. Děti mohou také vytvořit stromy a lidi atd.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 20 a 21), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro pohyb dětí po kolenou, brčka (pro každé dítě jedno), polystyrenové kuličky či pingpongové míčky (můžou být různé velikosti) **JAK NA TO:** Povídáme si o karnevalu, o kostýmech. Využijeme báseň Františka Hrubína: Princeznička na bále poztrácela korále. Pomáháme Honzíkovi hledat a sbírat brambory (míčky). Brčkem se snažíme dofoukat brambory na určené místo např. uprostřed volného prostoru. Tato hra je u dětí velmi oblíbená. *Princeznička na bále poztrácela korále. Její táta, mocný král, Honzíka si zavolal: „Honzíku, máš namále, přines nám ty korále!“ Honzík běžel za horu, nakopal tam bramborů. Vysypal je před krále: „Nesu vám ty korále, větší už tam neměli, ty snědli už v neděli.“*
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Sedíme v kruhu. Učitel začne hru tím, že řekne jméno jednoho z dětí a pošle mu úsměv. To chytí úsměv, usmívá se a pošle svůj úsměv někomu dalšímu. Neměli bychom zapomenout, že některým dětem může trvat déle, než se usmějí. **ZDROJ:** COOPER, Janet. *The early years communication handbook: A practical guide to creating a communication-friendly setting in the early years*. London: Practical Preschool, 2010. ISBN 19-072-4103-5.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k ležení, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Sedneme si na podlahu s nataženýma nohama. Pokrčíme nohy, ale stále máme chodidla položená na podlaze. Rukama se chytíme pod koleny. S rovnými zády pomalu zvedáme nohy ze země a zároveň se mírně zakloníme dozadu (kolíbáme se jako loď na vodě). Koukáme před sebe. Děti by se měly snažit zůstat sedět na kostrči (ocáscích). Můžeme vyzkoušet předpažit ruce. Nohy zůstanou buď ohnuté, nebo je můžeme narovnat. Malé děti mohou ležet na zádech, držet si kolena na hrudníku a houpat tam a zpátky.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k sedění v kruhu a běhání okolo Tuto hru lze použít v období adaptace pro naučení jmen. **JAK NA TO:** Začneme vytleskávat jméno jednoho dítěte (ostatní děti tleskají ve stejném rytmu), které se zvedne a co nejrychleji oběhne kruh. Zapamatuje si, kde sedělo a sedne si na stejné místo. Poté vyzveme další dítě, můžeme změnit rytmus volání a tleskání jména.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k upažení, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Stojíme na místě, mírně pokrčíme kolena, poskočením se natočíme doleva, rozpažíme s dlaněmi otočenými dolů. Naše nohy zůstanou na místě, ale trup a ruce otočíme dopředu, jako vrtulník. Opakujeme na druhou stranu. Viz https://www.youtube.com/watch?v=LA3RXapxWkA
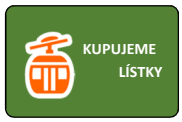	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** malé kousky papíru (jízdenky), menší stůl/y (přepážka/pokladna pro zakoupení jízdenky) **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda někdy s někým kupovaly jízdenku. Co budeme říkat? Nezapomeneme použít zdvořilá slova.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: kostky, prostor k sedění v kruhu **JAK NA TO:** Každé dítě v kruhu dostane stejný počet kostek. Postupně se děti zvedají a staví jednu společnou věž. Cílem je postavit ji co nejvyšší. Aktivitu lze opakovat každý den a v průběhu týdne zaznamenávat výšku věže. V pátek uděláme vyhodnocení, který den byl nejúspěšnější.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 22 a 23), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, kufr, oblečení, věci, které si s sebou můžeme vzít nebo bychom si nikdy nevzali na výlet **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda už někdy cestovaly. *Co byste si s sebou vzali do letadla? Co byste si sbalili, kdybyste měli cestovat do jiné země (např. kde je horko/zima)?* Nejtěžší je sbalit si kufr/batoh, aby nám nic nechybělo. Umístíme věci, které máme ke sbalení (oblečení, léky, doklady atd.) doprostřed kruhu zároveň s prázdným kufrem. Požádáme děti (jedno po druhém), zda by pomohly s rozhodováním, co máme do kufru dát.

Poznámky a postřehy:

Březen

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky květin **JAK NA TO:** Umí děti pojmenovat některé květiny v cizím jazyce (např. v angličtině rose – růže, daisy – sedmikráska)? **PŘEČTĚTE SI 7. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 2 cm široký proužek papíru pro každé dítě, prostor k vytvoření kruhu (děti mohou sedět i ve dvojicích) **JAK NA TO**: Děti složí proužek papíru na polovinu a drží jej za složené místo, aby měl ptáček křídla, která se budou pohybovat nahoru a dolů. Řekneme dětem, že náš papírový ptáček je trochu zlobivý a nechce sedět na jednom místě. Řekneme jim, že mají své papírové ptáčky jemně posadit na sousedovo rameno, koleno atd.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: zelený papír nastříhaný do půlky, aby vypadal jako tráva (pro snadnější manipulaci přilepíme spodní nevystřiženou část zeleného papíru na kus lepenky), malá plastová zvířátka nebo předměty či obrázky se slovní zásobou, kterou chceme procvičovat **JAK NA TO:** Držíme zelenou trávu a řekneme dětem, že se něco ukrývá uvnitř (v trávě). Děti zkusí hádat, co to je. Po několika odhadech jim můžeme dát nápovědu nebo se nás děti mohou ptát na otázky typu ano / ne. Jakmile uhádnou, co to je, ukážeme jim to a přejdeme k dalšímu předmětu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: plastová zvířátka (matky a mláďata) nebo vytištěné karty maminky a mláděte (Příloha 24) **JAK NA TO:** Rozmístíme karty nebo plastová zvířata po třídě, tak aby byla alespoň trošku vidět a necháme je děti hledat. Jakmile je najdou, snaží se je přiřadit do správného páru a pojmenovat. Složité pro mnoho dětí je určování hmyzu či obojživelníků.
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč?
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: kuličky z vaty (pro každé dítě jedna), smirkový papír (malý kousek pro každého) **JAK NA TO:** Dáme každému dítěti kuličku z vaty. Vyzveme děti, aby popsaly kuličku (měkká, lehká, načechraná). Posbíráme je nazpět a necháme na každého spadnout jednu kuličku z vaty. Ptáme se: *Bolí to?* Mluvíme s dětmi o tom, že tyto kuličky jsou jako laskavá slova, která můžeme použít při komunikaci s lidmi (prosím, děkuji, můžu aj.). Znovu je shromáždíme k sobě a dáme každému dítěti kus smirkového papíru. Opět je požádáme, aby popsaly, jaký je tento papír, co cítí (drsný, tvrdý, škrábavý). Mluvíme o tom, že tento papír je jako "ošklivá" slova, která někdy používáme při komunikaci (např. při kritice, když se nám něco nelíbí). Ukážeme dětem, že tento smirkový papír může poškodit kus dřeva, pokud se správně nepoužívá. Zanechá značku (zářezy, otisky), které je těžké odstranit. Představíme dětem scénář, např. dvě děti chtějí stejnou hračku. Poprosíme děti, aby řekly, která „měkká" slova mohou použít při řešení problému. **ZDROJ:** http://preschoolpowolpackets.blogspot.cz/2016/09/kind-words-sensory-lesson-friendship.html

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: vytiskneme hrací karty na bingo (Příloha 24 a 25), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k seřazení všech dětí Hra podporuje spolupráci kolektivu a během ní děti vnímají samy sebe i ostatní. **JAK NA TO:** Snažíme se dbát o to, aby se děti seřadily samy (pomáháme jim motivací tak, aby řazení zvládly samostatně). Doporučujeme vyfotit seřazené děti na začátku školního roku a pak si tuto hru zahrát i na jeho konci a fotografie s dětmi porovnat (můžeme si povídat o růstu a změnách). Pro starší děti lze využít i metr.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor na stání v kruhu **JAK NA TO:** Každé druhé dítě podá ruku osobě po levé straně a řeknou: *Dobré ráno!* Potom se děti otočí také na osobu po pravé straně a plácnou se dlaněmi „high five“ a řeknou: *Ahoj!* Doporučujeme, aby se i učitel zapojil do zdravení.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro dlouhou řadu (uvnitř nebo venku) **JAK NA TO:** Děti posadíme do řady za sebou s nohama roztaženýma do tvaru V. Řekneme jim, aby se opatrně chytily (přidržovaly) za kotníky kamaráda za nimi. Vyzkoušíme, zda se všichni dohromady můžeme pohybovat po místnosti jako housenka. Viz https://www.youtube.com/watch?v=yzf5tLIENzk
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: papír formátu A3 nebo větší, pastelky, barevné tuše, barevné papíry, nůžky, lepidlo, semena, razítka (vhodné pro menší děti) **JAK NA TO:** Skupiny 3-4 dětí vytváří scénu jarní zahrady. Mohou vystřihovat květiny z barevného papíru, lepit semínka do obrázku atd. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Následně si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: semena různých druhů květin, zemina, květináče (kelímky z jogurtů), 1 špejle pro každý květináč, malý papírek, který lze přilepit na špejli, lepidlo, pastelky **JAK NA TO:** Děti sejí semínka, ale neví, jaké rostliny z nich vyrostou. Zeptáme se, zda to někdo uhádne. Starší děti nakreslí obrázky rostlin, které si myslí, že jim vyrostou. Potom svůj obrázek nalepí na špejli a zapíchnou do svého květináče. Když rostliny rozkvetou, zkontrolujeme, zda děti správně uhádly.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Stojíme s nohama rozkročenýma od sebe (trochu více než je šíře ramen). Potom vytočíme prsty pravé nohy tak, aby paty svíraly pravý úhel. Dáme levou ruku na levý bok (uděláme rukojeť konvičky) a pravou ruku upažíme do strany. Úklonem vpravo můžeme zalít květiny. Pak položíme pravou ruku na holeň pravé nohy, zvedneme levou ruku do vzduchu a otočíme k ní hlavu a podíváme se za levou rukou. Opakujme také na opačnou stranu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro děti, aby mohly stát v řadě nebo kruhu **JAK NA TO**: Zpíváme píseň "Pět malých květů" do melodie Itsy Bitsy Spider (k dispozici na YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=w_lCi8U49mY) *Pět malých květin stojí na slunci.* Děti se postaví rovně. *Skláníme hlavu se žízní rostoucí.* Děti skloní hlavu. *Je tady horko a my chceme žít.* Děti mávají rukama před obličejem-je jim

	horko. *Kapky padají dolů a můžeme se napít.* Rukama napodobujeme padání dešťových kapek, poté se narovnáme.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: přikrývka, polštáře, plyšové hračky, prostor k vytvoření krtiny **JAK NA TO**: Toto cvičení pomáhá dětem, aby se zbavily strachu, z pobytu ve tmě. Zároveň se při této aktivitě buduje důvěra mezi ostatními ve třídě. Vybereme jedno dítě, které se stane malým krtkem. To předstírá, že usnulo uprostřed kruhu. Všechny ostatní děti ho opatrně přikryjí polštářky, plyšovými hračkami nebo přikrývkami. Pokud zjistíme, že má dítě ze zakrytí strach, můžeme mu nechat hlavu odkrytou nebo se může schovat i s kamarádem. Děti pak volají *Krtku, krtku, vstávej, už je bílý den!* Krtek vyskočí z krtiny (hromady všech věcí) ven. Vybereme další dítě a opakujeme aktivitu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro děti, aby bezpečně běhaly a mohly se dotýkat věcí v místnosti či venku **JAK NA TO:** Říkáme s dětmi říkanku a z natažených rukou uděláme čapí zobák a klapeme s ním do rytmu: *Čáp ztratil čepičku, měla barvu barvičku. Jakou, Jirko?* Jirka řekne: modrou. Jakmile se vysloví barva, děti hledají cokoliv s modrou barvou a chytí se jí (věci, oblečení u kamaráda atd.). Poté znovu opakujeme říkanku a vybereme další z dětí.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro 7-20 hráčů (pokud jsou děti malé, lze hrát i v menším počtu) **JAK NA TO:** Pokud máte více dětí, rozdělte je do dvou skupin. Děti si stoupnou do kruhu blízko sebe, aby si zvykaly na blízkost dalších osob. Řekneme, aby daly levou ruku do kruhu (je možné také zavřít oči – náročnější varianta) a chytily někoho jiného za ruku. Poté to zopakujeme i s pravou rukou, čímž nám vznikne uzel. Úkolem dětí je se rozplést. Aby se skupina mohla lépe stmelit, je dobré, když se učitel do hry příliš nezapojuje (pokud jsou děti mladší, doporučujeme zapojení jednoho učitele v prvním kole). Je na nás učitelích, abychom vyvažovali situaci – může dojít k určité nespokojenosti během hry, a ne vždy se podaří uzel rozplést. Cílem hry je spolupráce při řešení problémů a vzájemná domluva. Po skončení hry se zeptáme dětí, co mohly udělat jinak a jak se během hry cítily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: naučte se základní fráze v znakové řeči (mám tě rád, děkuji, prosím, ahoj.) v jazyce, který potřebujete **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda někdy viděly či znají někoho, kdo hodně ukazoval rukama. Vysvětlíme dětem, že někteří lidé neslyší a nemluví. Dorozumívají se znakovou řečí. Ukážeme a naučíme je základní fráze. Viz https://www.youtube.com/watch?v=Raa0vBXA8OQ – americká znaková řeč https://www.youtube.com/watch?v=ECiiPyicL0U – česká znaková řeč
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, aby si každý mohl lehnout na záda (pokud venku teplo a sucho, lehneme si na trávu, aby na nás svítilo slunce) **JAK NA TO:** Budeme chytat paprsky. Lehneme si na zem směrem k slunečním paprskům a zavřeme oči. Zklidníme své dýchání a čerpáme krásnou sluneční energii. Můžeme dětem povídat příběh, kde jsme se ocitli (objevili jsme se na rozkvetlé louce, která krásně voní, slyšíme bzučet včelky, které létají z květu na květ atd.).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: několik malých sešitých látkových sáčků naplněných fazolemi nebo míčky, prostor pro děti, aby mohly sedět v řadě za sebou, veselá hudba **JAK NA TO:** Děti sedí v řadě, jeden za druhým. Prvnímu dítěti v řadě dáme sáček s fazolemi a řekneme mu, aby se otočilo vpravo a předalo sáček dítěti za sebou. Druhé dítě by se mělo otočit doleva a předat sáček třetímu, který se pak otočí doprava a tak dále. Jakmile se děti naučí tento proces, přidáme jim další sáčky fazolí. Pro větší zábavu zapneme nějakou veselou hudbu, abychom zjistili, zda se dětem podaří udržet rytmus.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: klubíčko vlny nebo provázek, prostor na vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Držíme jeden konec klubíčka, které pošleme někomu z dětí v kruhu. Řekneme mu, co se mi na něm líbí. Dítě, které klubíčko dostalo, přidržuje svůj kousek vlny a klubíčko pošle dalšímu (řekne mu, co se mu na něm líbí). Proces se stále opakuje. Dbáme-li, aby dětí nepustily vlnu (provázek), vznikne pavučina. Pro mladší děti je náročné držet vlnu, proto můžete vyměnit klubíčko za míček a ten si jen kutálet. Pokud se vám podaří vlnu a následnou pavučinu udržet, můžete zjistit, kdo je ve vaší třídě oblíbený a ke komu se klubíčko nedostalo tak často. Dbáme na to, aby každé dítě mělo klubíčko alespoň jednou v ruce (zjistilo o sobě jednu věc, kterou má na něm někdo rád).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Posadíme se na zem do tureckého sedu a opíráme se rukama o zem. Pak zvedneme kolena nad zem co nejvýš, zároveň máme stále chodidla natočená k sobě, ale nedotýkají se. Provlékneme ruce pod koleny zevnitř směrem ven, dlaně směřují vzhůru. Narovnáme si záda jako květina, která byla právě zalita.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor na vytvoření kruhu (potřebujeme na sebe vidět), med (názornost) **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda mají rády med, jakou má chuť, jak vypadá a voní. Ví, odkud pochází? Představíme si voňavý a tekoucí med. Ochutnali jsme ho a troška medu nám stekla na bradu. Začneme si olizovat rty, horní a pak dolní. Nezapomeneme ani na koutky úst. Na zubech nám ještě nějaký med zůstal. Zkusíme ho jazykem odstranit, pohladíme jazykem přední i zadní stranu horních i dolních zubů. Pokud nikdo nemá alergii na med, můžeme kápnout skutečný med na bradu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: bílé prostěradlo, šňůra, baterka – uvnitř; boční slunce, aby byl zřetelný stín-venku, skupiny nebo dvojice **JAK NA TO:** Pokud se aktivita uskuteční uvnitř, je potřeba si připravit místo, kde uvidíme stíny. Natáhneme šňůru a přes ni přehodíme prostěradlo. Ukážeme dětem, jak je možné hrát si se stíny (kam se musí svítit baterkou). Úkolem dětí je udělat sousoší či předvést spolu ve skupině či dvojici pohyb např. česání vlasů, čištění zubů. Děti mohou také předváděné činnosti hádat. Pokud se aktivita uskuteční venku, využijeme sluneční světlo. Je důležité vypozorovat, kdy je stín nejzřetelnější. Aktivita dále probíhá stejně jako uvnitř.

Poznámky a postřehy:

Duben

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: různé značky na ulici/v parku (Příloha 26) **JAK NA TO:** Ukážeme dětem značky, na které mohou v okolí narazit (park, les, ulice aj.). Zkusí hádat, co které znamenají. Věděli jste, že existují různé značky v různých zemích? Viděli jste už nějaké z těchto značek? Vzpomenete si kde? **PŘEČTĚTE SI 8. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: šňůra, vlna nebo stuha, lepicí páska v případě potřeby **JAK NA TO:** Natáhněte šňůru kolem nábytku (překážková dráha), aby vznikla pavučina. Děti budou pavučinou prolézat tak, aby se pavučiny nedotkly. Uklidníme děti, že pokud někdo v síti uvízne, mohou mu ostatní děti pomoci ven.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: lepidlo, nůžky, pastelky, 1 kus papíru formátu A4 pro každé dítě, pro mladší děti připravíme vystřižené deštníky z barevného nebo bílého papíru **JAK NA TO:** Děti nalepí svůj deštník (vrchní část deštníku) na šířku papíru, pak dokreslí rukojeť. Pod deštník namalují osoby, které tam s sebou chtějí mít. Mluvíme s dětmi o tom, co se jim na nich líbí, proč je mají rády.
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč?
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 5-6 očíslovaných menších sklenic nebo nádob s víčkem, kuličky z vaty (odličovací tampóny) pro každou nádobu, vonné oleje, záznamový papír (Příloha 27) **JAK NA TO:** Vatové kuličky zakápneme vonným olejem a jednotlivé vůně umístíme do očíslovaných sklenic. V kruhu si děti postupně přičichnou ke každé ze sklenic a pokusí se uhádnout, co cítí. Na záznamovém papíře označí, jak na ně vůně působila. Mluvíme o tom, jak mohou věci, dokonce i lidé vonět jinak. Pokud nemáme vonné oleje, použijeme přírodniny (citron, kávová zrna, máta, levandule…) a dbáme na to, aby je děti neviděly.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro utvoření kruhu **JAK NA TO:** Děti podají ruku osobě po levé straně a řeknou: *Dobrý den!* nebo *Dobré ráno!* Potom se děti otočí také na osobu po pravé straně a plácnou se dlaněmi „high five“ a řeknou: *ahoj*! Doporučujeme, aby se i učitel zapojil do zdravení.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor, zvukový klip se žabím kvákáním (např. https://www.youtube.com/watch?v=Jr45XZVspPg) **JAK NA TO**: Děti hádají, co je to za zvuk a kterém u zvířeti patří. Řekneme jim, že budeme cvičit pózu žáby. Uděláme dřep s mírně rozkročenýma nohama, kolena i chodidla směřují ven. Spojíme dlaně a lokty máme umístěné k vnitřní straně kolen. Srovnáme se v zádech a tlačíme chodidla k zemi. Nadechneme se a s výdechem zvedáme zadek nahoru, hlava nám směřuje volně do předklonu. S nádechem se vrátíme (dřep se spojenýma rukama). Zvedání zadečku několikrát zopakujeme. Potom děti skáčou jako žáby ve volném prostoru.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 rulička z kuchyňských utěrek pro každé dítě, 2 kroužky vystřižené z papíru (se čtyřmi krátkými úhlopříčnými řezy, které usnadní zakrytí konců ruličky), papírové lepící pásky k zalepení kruhů, 1 ks alobalu (3x delší než papírový tubus), rýže (1/2 hrnku na dítě), barvy nebo barevný papír **JAK NA TO:** Při této aktivitě mohou děti dobře spolupracovat a pomáhat si při držení a lepení. Děti si ve dvojicích nalepí jeden papírový kruh na konec ruličky. Pak z alobalu vyrobí hada a vytvarují ho cik cak, což zpomalí rýži tak, aby vznikl zvuk deště. Vloží vytvarovaný alobal do ruličky. Přidají rýži a přilepí druhý kruh. Pak vyzdobí vnější stranu ruličky.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor pro 7-20 hráčů (pokud jsou děti malé, lze hrát i v menším počtu) **JAK NA TO:** Pokud máte více dětí, rozdělte je do dvou skupin. Děti si stoupnou do kruhu blízko sebe, aby si zvykaly na blízkost dalších osob. Řekneme, aby daly levou ruku do kruhu (je možné také zavřít oči – náročnější varianta) a chytily někoho jiného za ruku. Poté to zopakujeme i s pravou rukou, čímž nám vznikne uzel. Úkolem dětí je se rozplést. Aby se skupina mohla lépe stmelit, je dobré, když se učitel do hry příliš nezapojuje (pokud jsou děti mladší, doporučujeme zapojení jednoho učitele v prvním kole). Je na nás učitelích, abychom vyvažovali situaci – může dojít k určité nespokojenosti během hry, a ne vždy se podaří uzel rozplést. Cílem hry je spolupráce při řešení problémů a vzájemná domluva. Po skončení hry se zeptáme dětí, co mohly udělat jinak a jak se během hry cítily.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 28 a 29), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro volný pohyb, rychlejší hudba (lidové písně), deka, prostěradlo, padák či plocha, která se dá zmenšovat **JAK NA TO:** Děti se pohybují v prostoru (nebo venku) na hudbu. Uprostřed je rozprostřené prostěradlo, na které děti nevstupují. Jakmile se hudba zastaví, všichni se potřebují dostat na loď (prostěradlo), aby nikdo nezůstal ve vodě, protože jsou již unavení z plavání. Když hudba opět začne hrát, všichni se rozběhnou v prostoru. Učitel zmenší loď a aktivita se opakuje. Cílem je, aby se děti snažily dostat na loď spolu s ostatními. Loď se stále zmenšuje a místo ubývá. Děti se musí pevně držet u sebe či se obejmout, aby někdo nespadl do vody.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor na vytvoření kruhu Pokud píseň neznáte, melodii a text (v angličtině) najdete na YouTube, např. https://www.youtube.com/watch?v=Zu6o23Pu0Do) **JAK NA TO:** Zpíváme si píseň: *Dešti, dešti, jdi už pryč. Přijdi znovu další den. Malý Johnny* (nebo jiné jméno) *si chce hrát. Dešti, dešti, jdi už pryč.* Diskutujeme, co všechno můžeme dělat, když prší.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: barvy duhy, velký kus kartonu, nůž, provázek, čtvrtka A5, děrovačka, pastelky nebo voskovky **JAK NA TO:** Mluvíme s dětmi o tom, jaké barvy má duha. Proč duha vzniká a kdy ji vidíme? Zeptáme se dětí, co se stane, když máme jen tři základní barvy (žlutá, modrá a červená) a potřebujeme ještě oranžovou, zelenou a fialovou (červená + žlutá = oranžová, žlutá + modrá = zelená, modrá + červená = fialová). Vystřihneme z kartonu velkou duhu a bílé obláčky. Duhu nabarvíme a obláčky pod ni pověsíme. Děti samy sebe nakreslí a jejich obrázky poté zavěsíme na obláčky. U malých dětí lze místo obrázku použít jejich fotografie.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: fotoaparát, tiskárna **JAK NA TO:** Cvičení by nám mělo ukázat, že každý může na sobě najít něco pěkného. Zeptáme se dětí, co je jejich nejlepší součástí. Mohlo by to být uvnitř (laskavost, dobré srdce) nebo zvenčí (oči, vlasy). Tuto aktivitu využijeme jako zajímavý výtvarný projekt. Vyfotíme pouze to, co děti označí za svou nejlepší část (oči, nos, nohy, jako laskavost je

	možné fotit ruce, dítě s dobrým srdcem udělá z rukou tvar srdce). Následující den zavěsíme obrázky. Zjistíme, zda děti poznají, komu patří který obrázek.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: barevně rozlišené kontejnery na tříděný odpad a „odpadky“ **JAK NA TO:** Dáme každému dítěti několik předmětů („odpadků"), aby je roztřídilo do správného kontejneru. Mluvíme o tom, proč je důležité odpad třídit. Jak je možné snížit množství odpadků?
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro běhání (lze hrát i venku) **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, co by dělaly, kdyby je honil medvěd. Zahrajeme si hru, ve které bude jedno dítě chaloupka, jedno medvěd a ostatní zvířátka. V prvním kole je medvědem učitel. Medvěd honí všechna zvířátka, ta se před ním chtějí zachránit. Potřebují se dostat do chaloupky (do bezpečí). Dítě-chaloupka zvedne ruce jako střechu a děti se pod ni mohou ukrýt. Ale pozor, chaloupka je kouzelná (na kuří nožce) a může se občas pohybovat.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro děti, aby se mohly bezpečně pohybovat, obměna hry: Čáp ztratil čepičku **JAK NA TO:** Řekni: *Jaro našlo kytičku, měla barvu barvičku. Jakou, Adélko?... červenou.* Děti se běží dotknout něčeho červeného. Pak se jich zeptáme: *Které červené květiny znáte?* Opakujeme celý proces s různými barvami. **ZDROJ:** KONVALINOVÁ, Kateřina. *Jaro, léto, podzim, zima, ve školce je pořád prima*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0620-0.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro praktikování techniky želva **JAK NA TO:** Vyprávíme dětem, jak jsme byli naštvaní, jak jsme se cítili a jak jsme reagovali (vybereme nějakou názornou a reálnou situaci). Potom se zeptáme na zkušenosti dětí. Bavíme se s dětmi, co můžeme udělat, abychom se cítili lépe, když jsme rozzlobení a naštvaní. Naučíme se techniku želvy: 1) uvědomím si, že jsem naštvaný (např. mám pocit, že vybuchnu; že chci do něčeho praštit), 2) myslím na slovo: *STOP!* 3) představím si, že se schovám do želvího krunýře (pro děti to může znamenat 3x se zhluboka nadechnout) a přemýšlím nad příjemnými/hezkými věcmi (např. mohu mít dobré nápady, umím hledat řešení apod.), 4) jakmile jsem klidnější, vylezu ze svého krunýře. Poté si můžeme o svých pocitech společně popovídat. **ZDROJ:** ROBIN, Arthur, Marlene SCHNEIDER & Michelle DOLNICK. The turtle technique: An extended case study of self-control in the classroom. *Psychology in the schools*. 1976, 13, 449-453. a SCHNEIDER, Marlene. The turtle technique in the classroom. *Teaching exceptional children*. 1974, 7, 21-24.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: zrcátko, dvojice, volný prostor **JAK NA TO:** Nejprve se zeptáme dětí: *Dívaly jste se ráno do zrcadla, co jste tam viděly (odraz)? K čemu nám zrcadlo může pomoci? Umíte se na sebe v zrcadle usmát?* Dětem půjčíme zrcátko, aby se na sebe zkusily usmát. Potom se ve dvojicích děti na sebe dívají a jeden z dvojice začne dělat nějaký pohyb (např. zvedne ruku) a druhý z dvojice se snaží pohyb přesně napodobit, jako by byl zrcadlovým odrazem. Následně zkouší další pohyby. Potom si děti role vymění. Tato hra je velmi zábavná. Doporučujeme provádět pohyby pomalu, aby se daly přesně napodobit.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: čtvrtka A3, voskovky, vodové barvy (anilinové), lepidlo, nůžky (pedagog může zvolit techniku dle uvážení), razítka **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin po 3-4, do kterých dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat park (co se děje v parku). Děti mohou udělat společný obrázek formou koláže. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by tam nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Poté si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, kde mohou stát děti v kruhu nebo řadě (dvě řady podle počtu dětí). **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda někdy viděly vlny na vodě (rybník, potok, řeka, moře). Jak byly vlny veliké? Děti se postaví do řady a postupným pohybem (např. zvednutím rukou) nahoru a dolů z jednoho konce řady na druhou dělají vlnu (mexická vlna). Během vlnění se mohou chytit za ruce. Další možností je, že děti začnou v podřepu a jeden za druhým postupně vyskakují. Máte-li možnost, můžete aktivitu nahrát na video.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: sklíčka, kus plastu (plastové víčko většího průměru), kus plechu, miska s vodou (pokud tuto aktivitu děláte vevnitř, doporučujeme mít i plastovou podložku, aby nebyla mokrá podlaha) **JAK NA TO:** Vyprávíme dětem, že lidé kolem světa bydlí v různých domů, které jsou stavěné z různých materiálů. Děti zavřou oči a poslouchají, jak voda kape na různé povrchy. Uhádnou děti, na jaký povrch dopadají kapky? Můžeme také přehrát videa z YouTube, např.: https://www.youtube.com/watch?v=s61TmfE3zY4 – plechová střecha https://www.youtube.com/watch?v=VEKmIQVa224 – plastová taška https://www.youtube.com/watch?v=DuGYxotAcGY – sklo https://www.youtube.com/watch?v=k5Iv3xahGdI – voda https://www.youtube.com/watch?v=zKHJuEwzXPk – listí Máte-li starší děti, mohly by si vedení této aktivity vyzkoušet samy (po jednom) a dávat ostatním hádanky. V tomto případě je lepší hrát hru venku.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, aby si každý mohl lehnout na záda (pokud venku teplo a sucho, lehneme si na trávu, aby na nás svítilo slunce) **JAK NA TO:** Budeme chytat paprsky. Lehneme si na zem směrem k slunečním paprskům a zavřeme oči. Zklidníme své dýchání a čerpáme krásnou sluneční energii. Můžeme dětem povídat příběh, kde jsme se ocitli (objevili jsme se na rozkvetlé louce, která krásně voní, slyšíme bzučet včelky, které létají z květu na květ atd.).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 30 a 31), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!

Poznámky a postřehy:

Květen

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázky louky, hmyzu, rostlin (zmíníme se o chráněných druzích) **JAK NA TO:** Povídáme si o tom, co je louka. Byli jste někdy na louce? Co můžeme vidět a najít na louce? Proč jsou různé druhy hmyzu, živočichů a rostlin na louce (biodiverzita/rozmanitost)? **PŘEČTĚTE SI 9. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor abychom mohli zpívat píseň a předvádět pohyb **JAK NA TO:** Zpíváme si píseň o hmyzu: *Je to brouk a ne pavouk. Má 6 a ne 8 noh.* Ukážeme na prstech šest. *Tři na pravé. Tři na levé.* Ukazujeme na pravé a levé ruce. *A teď v misce už to leze!* Prsty přebíháme po dlani druhé ruky. *Aaahh!* Zakřičíme, zvedneme ruce a rozeběhneme se po třídě. **ZDROJ:** http://schroederpage.blogspot.cz/2013/03/the-creepies-and-crawlies-are-out.html
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu a na běhání kolem Tuto hru lze použít v období adaptace pro naučení jmen. **JAK NA TO:** Začneme vytleskávat jméno jednoho dítěte (ostatní děti tleskají ve stejném rytmu), které se zvedne a co nejrychleji oběhne kruh. Zapamatuje si, kde sedělo a sedne si na stejné místo. Poté vyzveme další dítě; můžeme změnit rytmus volání a tleskání jména.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obruč pro každou skupinu (4-5 dětí), volný prostor (uvnitř nebo venku) **JAK NA TO:** Ve skupinách děti přes třídu přenáší obruč, kterou drží pouze konečky prstů. Pokud bychom trasu chtěli ztížit, dáme na cestu překážky (koberec, polštářky). Dbáme na bezpečnost.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby děti měly svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Děti sedí na zemi a dají chodidla k sobě (vzniknou jim křídla). Rukama si chytí prsty chodidel, s nádechem pomalu zvedají kolena (křídla) a s výdechem lehce tlačí kolena k zemi. Sedíme tiše a představujeme si, že jsme motýli a létáme z květiny na květinu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: různobarevné proužky papíru, šňůra/provázek, připínáčky, klipsy nebo dřevěné kolíčky na prádlo **JAK NA TO:** Promluvíme si o tom, že každý z nás spojuje svou náladou s jinou barvou. *Jakou barvou by podle tebe měla radost? A co láska nebo smutek?* Děti si vyberou podle své momentální nálady barvu proužku, který kolíčkem připevní na šňůru (zleva doprava: veselá, v pohodě, smutná a naštvaná). Dětem řekneme, že se v různých kulturách významy barev liší.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu žížaly, obrázek žížaly **JAK NA TO:** Zatančíme si žížalí tanec. Chytneme se za ramena v řadě za sebou a pohybujeme se okolo třídy. Snažíme se nerozdělit. Potom si povídáme o tom, co jedí ptáci. Proč je dobré mít žížaly na zahradě? Kdy nejčastěji žížaly uvidíme a proč?
	PŘIPRAVA/POMŮCKY: kniha Tuze hladová housenka (od Erica Carleho) **JAK NA TO:** Přečteme si příběh o nenasytné housence. Video lze nalézt v angličtině na stránkách YouTube. Požádáme děti, aby převyprávěly příběh (můžeme jim pomoci obrázky z knihy). Vyzveme děti, aby si vzpomněly, co housenka v příběhu jedla a kdy.

	Tuto knihu lze využít pro mnoho aktivit (téma hmyz, výtvarné aktivity aj.). **ZDROJ:** CARLE, Eric. *Tuze hladová housenka*. Zelený kocúr, 2018. ISBN 978-80-89761-41-8.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrnec/kotlík, ve kterém se vyrábí lektvar, dětské šumivé tablety vitaminu C jako hvězdný prach, jedlé byliny (máta, meduňka), atlas rostlin, kelímky/sklenice nebo lžíce pro každé dítě, aby mohlo ochutnat lektvar **JAK NA TO:** Zahrajeme si s dětmi na čarodějnice. Vysvětlíme, kdo byl kdysi považován za čarodějnici a proč (např. babky kořenářky, které znaly léčivé byliny a dovedly pomoci lidem před nemocemi). Předejdeme strachu z čarodějnic, který děti občas mají. Bavíme se s dětmi o lektvarech, jaké bychom mohly udělat, na co mají působit, jak nám mají pomoci. Ověříme si předem, zda má některé z dětí alergii. Pokud máte bylinky na školní zahradě, můžete je nasbírat i s dětmi.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby děti měly svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Řekneme dětem, aby si sedly na paty a narovnaly záda. Zhluboka se nadechneme se zavřenými ústy, pomalu vydechujeme a bzučíme. Opakujeme cvičení několikrát. Můžeme si zavřít oči a položit ruce na uši. Představíme si, že jsme čmeláci a létáme z květu na květ.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: vytiskneme hrací karty na bingo (Příloha 32 a 33), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu (uvnitř/venku) **JAK NA TO:** Děti stojí v kruhu a drží se za ruce. Zvednou ruce, aby vytvořily velký strom. Zvolíme jedno dítě jako pilnou včelku. Zpíváme píseň včel: *Pilná včelko, pilná včelko, co děláš? Co děláš? Nesu pyl a nektar. Nesu pyl a nektar. Tak ukaž, kam létáš? Bzzzzz, Ow!* Zatímco zpíváme, zvolená pilná včelka létá dovnitř a ven z kruhu kolem každého dítěte (tzv. osmičkový tanec) nebo kolem kruhu (kruhový tanec). Když v písni zpíváme *bzzzz, ow!* zvolená pilná včelka se dotkne (jako štípne) nejbližší dítě. To se následně stává pilnou včelkou. Zpíváme píseň znovu. **ZDROJ:** vytvořeno v 2010, autorská práva Deborah J. Stewart: http://littlefingersplay.blogspot.com
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: klubíčko vlny nebo provázek, prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Držíme jeden konec klubíčka, které pošleme někomu jinému v kruhu. Řekneme mu, co se nám na něm líbí. Dítě, které ode mne dostalo klubíčko, přidržuje svůj kousek vlny a klubíčko pošle dalšímu a řekne mu, co se mu na něm líbí). Proces se stále opakuje. Dbáme-li, aby dětí nepustily vlnu (provázek), vznikne pavučina. Pro mladší děti je náročné držet vlnu, proto můžete vyměnit klubíčko za míček a ten si jen kutálet. Pokud se vám podaří vlnu a následnou pavučinu udržet, můžete zjistit, kdo je ve vaší třídě oblíbený a ke komu se klubíčko tak často nedostalo. Dbáme na to, aby každé dítě mělo klubíčko alespoň jednou v ruce (zjistilo o sobě jednu věc, kterou má na něm někdo rád).

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 čtvrtka A3 pro každou skupinu, obrázky statku, pastelky, barevný papír, nůžky, lepidlo, voskovky, vodové barvy (anilinové), razítka, (technika dle časových možností a výběru učitele) **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin (3-4), do kterých dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat louku (co se děje na louce). Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Na závěr si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu (uvnitř/venku), utvoříme kruh, atlas hmyzu (po cvičení ukážeme dětem obrázky hmyzu) **JAK NA TO:** Proměníme se s dětmi v hmyz. Bzučíme jako včelka, lezeme jako stonožka, vydáváme zvuk jako cvrček, skáčeme jako luční koník, pochodujeme jako mravenec, otravujeme jako vosa.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 papír A5 pro každé dítě, tužky, gumy, pastelky, voskovky **JAK NA TO:** Děti říkají básničku a u toho společně kreslí sluníčko sedmitečné. *Kulaté sluníčko* (namalujeme kruh) *rozdělíme maličko* (namalujeme čáru, která téměř rozpůlí kruh) *a přidáme čepičku* (namalujeme čáru kolmo k předcházející čáře, aby se vytvořila hlava), *dvě anténky na špičku* (přidáme 2 tykadla na hlavě). *Tři nožičky napravo*, (namalujeme 3 nožičky) *tři nožičky nalevo* (namalujeme 3 nožičky). *Ještě tečky na záda*, (namalujeme puntíky na zádech) *aby byla paráda. Leť, sluníčko sedmitečné – asi budeš užitečné*. **ZDROJ:** SYNEK, František. *Říkáme si s dětmi: k praktickým otázkám výchovy jazyka a řeči u malých dětí*. 5., přeprac. vyd. Praha: ArchArt, 2004. ISBN:80-86638-04-9.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 papír A5 pro každé dítě, tužky, gumy, pastelky, nůžky, velký formát černého papíru, lepidlo **JAK NA TO:** Děti si obkreslí svoji ruku. Potom si můžou obkreslenou ruku vybarvit a vyzdobit. Podle schopnosti dětí si ruku z papíru vystřihnou (menším dětem pomůžeme). Spolu s učitelem přilepí své papírové ruce do tvaru květu (mohou se překrývat) na velký černý papír (můžeme domalovat i stonek).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 10-15 zelených listů papíru, rychlá a veselá hudba, prostor pro skákání (uvnitř nebo venku) **JAK NA TO:** Pustíme hudbu a děti skáčou jako žáby. Když hudbu zastavíme, děti musí skočit na list leknínu (list zeleného papíru). Snažíme se, aby se všechny děti dostaly na listy (žádné žáby nezůstanou ve vodě), jinak by je mohl sníst krokodýl nebo čáp. Je možné, že si více děti bude muset stoupnout na jeden list společně. Pro starší děti můžeme místo listů z papíru položit na zem obruče a nechat je skákat z jedné obruče do druhé. Je třeba je položit dostatečně blízko, aby si děti neublížily. Také můžeme postupně některé listy odebrat, aby si děti pomáhaly navzájem.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: karty brouků a květin a jejich obrázkový seznam jeden pro každou dvojici/skupinu (Příloha 34 – pro opakované použití doporučujeme zalaminovat), tužky nebo pastelky **JAK NA TO:** Schováme karty po třídě. Každá dvojice nebo skupina dostane seznam obrázků. Jakmile najdou kartu, odškrtnou ji ze seznamu a nechají na svém místě. Po uplynutí 15 minut (signál) se v kruhu znovu sejdeme, abychom zjistili, co všechno děti našly. Tuto aktivitu můžeme využít i venku v přírodě, kdy dětí budou hledat skutečné rostliny.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: látková taška, předměty na procvičení slovní zásoby (záleží na učiteli) **JAK NA TO:** Ukryjeme předměty do tašky a začneme popisovat jeden předmět, který v tašce je. Necháme děti hádat, co to je. Uhádnutou věc z tašky vyndáme. Pokračujme dál, dokud nebude taška prázdná.

	Děti mohou také klást otázky na předměty ukryté v tašce. Můžeme odpovídat pouze ano/ne.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostěradla/deky nebo toaletní papír; obrázky – fáze motýla **JAK NA TO:** Děti sedí v kruhu na patách a schoulí se (zabalí) do vajíčka. Pak začnou lézt jako housenka, která chce jíst. Následně je zabalíme do prostěradel (nebo pro více zábavy a menší skupiny do toaletního papíru) jako kukly. Nakonec se vylíhnou krásní motýli, kteří tiše mávají křídly.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Máme-li dítě z jiné země, požádáme jej, aby nám zazpívalo píseň v jeho mateřském jazyce (po domluvě by se mohli zapojit i rodiče). Pokud nemáme žádné dítě s OMJ, naučíme se zpívat marockou píseň A Rám Sam Sam: *A Rám sam sam.* Tleskáme rukama o stehna. *Guli guli, guli, guli ram sam sam.* Meleme rukama před sebou. *A ra -vi -A ravi.* Držíme ruku na tváři, nakloníme hlavu vlevo, pak doprava. *Guli guli, guli, guli ram sam sam.* Meleme rukama před sebou. Viz https://www.youtube.com/watch?v=zBttxAMxaXE
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor pro dlouhou řadu (uvnitř nebo venku) **JAK NA TO**: Děti posadíme do řady za sebou s nohama roztaženýma do tvaru V. Řekneme jim, aby se opatrně chytily (přidržovaly) za kotníky kamaráda za nimi. Vyzkoušíme, zda se všichni dohromady můžeme pohybovat po místnosti jako housenka. Viz https://www.youtube.com/watch?v=yzf5tLIENzk

Poznámky a postřehy:

Červen

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: staré pohlednice, různé předměty pro „živé“ pohlednice (plážový míč, deštník, nafukovací a jiné hračky, vlak atd.), které dáme do tašky **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda někdy poslaly nebo dostaly pohlednici (od koho a odkud). Jdeme s dětmi na procházku, rozdělíme je do skupin či dvojic. Děti si vymyslí jméno pro svou skupinu. Vysvětlíme, že jakmile zavoláme *POHLEDNICE*, děti se zastaví a sednou si na zem. Potom přivoláme jednou ze skupin, ostatní zavřou oči. Vybraná skupina vybírá nějaké věci z tašky a pózuje s nimi. Když je skupina připravena, řekneme ostatním, ať otevřou oči. „Pohlednici“ vyfotíme a ostatní děti říkají, co na živé pohlednici vidí (co jednotlivé osoby ve skupině drží, kde jsou a co dělají). Poté sesbíráme věci do tašky a pokračujeme v procházce. Ostatní skupiny se postupně vystřídají. **PŘEČTĚTE SI 10. ČÁST PŘÍBĚHU O PAPOUŠKOVI.**
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: obrázek (Příloha 35), pastelky nebo barevné fixy **JAK NA TO:** Dáme každému z dětí kopii obrázku z přílohy. Čteme nahlas pokyny (na stránce dole) a děti malují podle pokynů, které slyší. Čteme pomalu, zřetelně a necháme dětem dostatečný čas na kreslení. Pro starší děti, které umí číst, můžeme toto cvičení použít i k samostatné práci (děti čtou a pak postupně podle pokynů kreslí). Poslech je klíčem pro rozvoj komunikačních dovedností.
	JAK NA TO: Během ranního kruhu každé dítě počítá, kolik úsměvů zvládne dát – poslat ostatním (alespoň 5). Popovídáme si o tom, kdo nás rozesmál, na koho se rádi usmíváme a proč.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, pro každé dítě 1 čtvrtka A4 nebo A5 na výrobu zmrzlinového kornoutu, lepidlo nebo páska pro slepení kornoutu, 2-6 míčků různých barev **JAK NA TO:** Vytvoříme s dětmi kruh. Pokud máme velkou třídu, utvoříme menší skupiny po 5-6 dětech. Během aktivity si děti procvičují přendávání míčků z jednoho kornoutu do druhého a nabízení či požádání o ochutnání zmrzliny (míčky). Děti by se měly zeptat: *Chtěl/a bys ochutnat mou zmrzlinu? Ano, prosím! Děkuji!* či *Ne, děkuji!* Nabízíme si různé příchuti zmrzlin (z čeho je vyrobená). Povídáme si o nejoblíbenějších příchutích. Kornouty můžeme znovu používat během aktivit (např. nakupování zmrzliny, závody v místnosti s míčky nebo nafukovacími balónky).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: kornouty z předchozího dne (1 pro každé dítě), 2-6 lehkých míčků různých barev, peníze (papírové, můžeme použít fazole nebo kamínky, kostky aj.) **JAK NA TO:** Utvoříme dvojice, ve kterých si děti procvičí nakupování a prodej zmrzliny. *Dobrý den, co si přejete? Jeden kopeček citronové, prosím. Tady prosím, dělá to dvacet korun.* Nezapomeneme poděkovat. Tato aktivita vybízí k hraní venku na pískovišti s plastovými kornoutky a lžičkami na zmrzlinu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1-3 obruče podle velikosti třídy **JAK NA TO:** Aktivita procvičuje spolupráci a pohyblivost. Stojíme v kruhu a držíme se za ruce. Na rukou je navlečená obruč, kterou se dítě snaží provléci tak, aby dostal obruč/e k další osobě, aniž by se ruce rozpojily. Obruč putuje dál, dokud se nevrátí k první osobě (na začátek). Viz https://www.youtube.com/watch?v=8cdCULEQfcQ

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, aby si každý mohl lehnout na záda (pokud venku teplo a sucho, lehneme si na trávu, aby na nás svítilo slunce) **JAK NA TO:** Všichni si lehneme na záda. Ruce si dáme pod hlavu a lehce přizvedneme (odlepíme) ramena. Potom zvedneme nohy a začneme šlapat jako na kole. Můžeme měnit rychlost (jedeme pomalu do kopce a rychle z kopce). Instruktážní video s písničkou v angličtině naleznete na adrese: https://www.youtube.com/watch?v=zxvrHmEJpWY
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: hrací karty na bingo (Příloha 36 a 37), žetony (papírové, knoflíky, fazole). Hra Bingo podporuje rozšiřování slovní zásoby, sluchovou analýzu dětí. Hra se dá hrát také ve dvojicích. **JAK NA TO:** Úkolem pro děti je sledovat řečená slova (název obrázků na bingo kartě), pokud budou mít 3 políčka v řadě zakrytá žetonem, zavolají BINGO! Pro mladší děti je zpočátku jednodušší začít s plnou kartou (všechna políčka jsou zakrytá), na které postupně odkrývají jednotlivá políčka, jakmile uslyší správné slovo. Když uvidí, že mají 3 políčka v jedné řadě odkrytá, zakřičí BINGO!
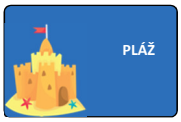	**PŘÍPRAVA/POMŮCKY:** čtvrtka A3, barevné papíry, kartonová krabice, mušle, voskovky, vodové barvy (anilinové), lepidlo, nůžky, razítka (technika dle časových možností a dle výběru učitele) **JAK NA TO:** Rozdělíme děti do skupin po 3-4, do kterých dostanou velký papír. Jejich úkolem je namalovat, co se děje na pláži. Děti mohou udělat společný obrázek formou koláže. Nejprve by si měly popovídat o svých představách, domluvit se ve skupině, co by tam nemělo chybět a poté obrázek vytvořit. Poté si s dětmi uděláme výstavku a skupiny nám popíší, co všechno vytvořily a proč. **DALŠÍ NÁVRH:** Máte-li kartónové krabice, mohou děti vytvořit i podmořský svět (vybarvit krabici, na provázek zavěsit ryby a další živočichy, nalepit mušle atd.).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: bublifuk, bazének nebo větší lavor (podle možností zařízení) **JAK NA TO:** Tato hra má dvě části. V první vysvětlíme, že bublina může být náš osobní prostor. Nejprve si povídáme o tom, jak se velikost bubliny mění. V některých dnech potřebujeme mít kolem sebe větší bublinu, jindy není potřeba žádná. V druhé části hry jde o sebeovládání. Vyfukujeme co nejvíce bublin, které děti co nejrychleji praskají. Zkusíme spočítat, kolik bublin zvládneme prasknout, než dopadnou na zem. Potom se s dětmi posadíme do kruhu a řekneme jim, že máme ještě velký úkol. Tentokrát necháme bubliny uletět. Vysvětlíme jim, že toto je sebeovládání, které často potřebujeme, abychom zvládli různé životní situace. Pokud máme ve školce obruče a malý bazének, do kterého se obruč vejde, můžeme vytvořit velkou bublinu s dítětem uvnitř. Recepty na namíchání vlastního bublifuku pro vytvoření velkých bublin lze nalézt na internetu.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: lavor, malé kameny, větší předměty, které se vejdou do lavoru (popř. rybník/bazének, pokud jsme venku) **JAK NA TO:** Vysvětlíme dětem, že i ty nejmenší skutky (laskavosti) mohou něco změnit. Ukážeme jim, jak mohou i malé kameny rozvlnit vodu, když do ní spadnou. Vhodíme předměty různých velikostí do lavoru, abychom zjistili, jak velký kruh a vlnu udělají. Diskutujeme s dětmi o tom, čím by mohl být malý kamínek laskavosti (úsměv, drobná pomoc, pohlazení) a čím velký (pomáhat doma vařit večeři, vynést koš nebo vyprávět bráškovi pohádku). Tato aktivita se nejlépe dělá venku. Učitel může toto cvičení dělat sám, děti se dívají a komentují.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, je možné využít kobereček (ručník), aby měly děti svůj ohraničený prostor **JAK NA TO:** Postavíme se s nohama snožmo. Vybereme si místo na zdi (v úrovni očí) a soustředíme se na něj. Zvedneme ruce nad hlavu a propleteme si prsty. Potom otočíme

	propletené prsty dlaněmi vzhůru. Dýcháme zhluboka a pomalu si stoupneme na špičky. Chvíli držíme tělo v této pozici, během výdechu se vrátíme zpět. Došlápneme na celá chodidla. Opakujeme cvik 10krát.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, kde mohou stát děti v kruhu nebo řadě (dvě řady podle počtu dětí) **JAK NA TO:** Zeptáme se dětí, zda někdy viděly vlny na vodě (rybník, potok, řeka, moře). Jak byly vlny veliké? Děti se postaví do řady a postupným pohybem (např. zvednutím rukou) nahoru a dolů z jednoho konce řady na druhou dělají vlnu (mexická vlna). Během vlnění se mohou chytit za ruce. Další možností je, že děti začnou v podřepu a jeden za druhým postupně vyskakují. Máte-li možnost, můžete aktivitu nahrát na video.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k pohybu, můžeme využít i čarovnou hůlku **JAK NA TO:** Zahrajeme si na čaroděje a budeme čarovat: *Abrakadabra, ať je z tebe slepice.* Chováme se jako slepice a vydáváme zvuky. *Umíš zobat zrní jako slepice? Chodit jako kachna nebo krab, udělat ze sebe rybu či klusat jako kůň…?*
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: vybereme 5 dětí a poprosíme je, aby přinesly do školky něco nebo pozvaly někoho o čem/o kom by mohly vyprávět (nezapomeneme požádat rodiče o spolupráci při tomto úkolu) **JAK NA TO:** Každé dítě bude vyprávět po dobu cca 2-3 minut. Ostatní děti pak mohou klást otázky.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 15-20 listů papíru A4, hudba **JAK NA TO:** Umístíme kameny (papíry) do imaginární řeky. Zapneme hudbu a necháme děti přeskakovat řeku. Když hudba přestane hrát, děti se musí dostat na jeden z kamenů, kde může být spolu s kamarádem. Voda v řece stoupá, odstraníme některé kameny a znovu zapneme hudbu. Další kolo se hra opakuje (kameny mohou ubývat nebo přibývat podle toho, jestli voda klesá nebo stoupá).
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor, aby si každý mohl lehnout na záda (pokud venku teplo a sucho – lehneme si na trávu, aby na nás svítilo slunce) **JAK NA TO:** Budeme chytat paprsky. Lehneme si na zem směrem ke slunečním paprskům a zavřeme oči. Zklidníme své dýchání (můžeme dětem říkat) a načerpej krásnou sluneční energii. Můžeme dětem vyprávět příběh o tom, kde jsme se ocitli (objevili jsme se na pláži, kde slyšíme moře, cítíme sůl ve vzduchu, šimrají nás paprsky na těle atd.)
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: dostatečný prostor, abychom mohli všichni sedět na zemi (venku); máte-li velkou třídu udělejte skupiny (4-5 dětí) **JAK NA TO:** Řekneme dětem, které a kolik části těl mají být na zemi např. 10 nohou a 5 rukou. Děti splní úkol tím, že pozorují, počítají, shodují se a reagují (např. zvednou nohu, při příliš velkém počtu). Když si děti zvyknou na tuto aktivitu, lze ji ztížit přidáním dalších částí těl např. 5 nohou, 2 loktů a 3 rukou. Pokud je počítání obtížné, můžeme jedno dítě ze skupiny pověřit počítáním. Menší dětí mohou utvořit dvojice a zlehčit hru tím, že děti sedí na žíněnce (dece) a počítají končetiny, které mají mimo žíněnku.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: prostor k vytvoření kruhu, koš na piknik, věci, které si bereme s sebou na piknik a věci, které na pikniku nepoužijeme **JAK NA TO:** Sedneme si do kruhu a řekneme dětem, že bychom chtěli jít na piknik, ale nevíme, co je třeba. Položíme před sebe všechny věci. Každé dítě navrhuje věc, kterou bychom měli vzít s sebou a odůvodní proč. Použitelné vložíme do koše.

	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: papír A3 pro každou skupinu, pastelky nebo fixy **JAK NA TO:** Položíme papír na zem a každá skupina se postaví (tým 4-5 dětí) do řady. Řekneme prvnímu dítěti, aby nakreslilo čtverec. Kdo byl nejrychlejší? Kdo nakreslil nejpovedenější čtverec? Druhé dítě nakreslí střechu. Opět řekneme, kdo byl nejrychlejší, kdo udělal hezkou práci. Třetí nakreslí dveře, čtvrtý slunce, pátý květinu. Vždy ohodnotíme práci, tzn. rychlost, nebo preciznost.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: padák (velká přikrývka, ubrus), plastový míček **JAK NA TO:** Všichni se chytnou padáku. Dáme míček doprostřed a začneme pohybovat padákem nahoru a dolů. Úkolem je udržet míček/y na padáku. Pokud máme padák s otvorem, můžeme si zahrát i obměnu této hry, kdy děti pomocí padáku dopraví míček do otvoru.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 židle pro každé dítě, veselá hudba, na kterou se dobře tancuje, obrázky letních věci (Příloha 36) **JAK NA TO:** Dáme židle do kruhu (opěradlem do středu kruhu) a pod každou židli položíme jeden obrázek. Zapneme hudbu a necháme děti tančit kolem židlí. Když se hudba zastaví, každý si sedne na židli. Poslední dítě, které se usadí, se podívá pod židli na obrázek a řekne co na něm vidí. Jakmile zapneme opět hudbu, pokračujeme ve hře. Obvykle se tato hra hraje tak, že se odstraní židle, jakmile se obrázek již využil. Toto funguje dobře jen se staršími dětmi, mladší děti mají tendenci plakat, když vypadnou ze hry. Proto židle na začátku neodstraňujeme, ale postupem času můžeme odstraňování zkusit.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: 1 papír A4 pro každé dítě, pastelky, tuše, fixy, aj. **JAK NA TO**: Děti nakreslí autoportrét a porovnají ho s jejich prvními portréty ze začátku roku. Co se změnilo? Co je stejné? Uděláme si výstavku našich portrétů.
	PŘÍPRAVA/POMŮCKY: volný prostor k vytvoření kruhu **JAK NA TO:** Sedíme v kruhu. Učitel začne hru tím, že řekne jméno jednoho z dětí a pošle mu úsměv. To chytí úsměv, usmívá se a pošle svůj úsměv někomu dalšímu. Neměli bychom zapomenout, že některým dětem může trvat déle, než se usmějí. **ZDROJ:** COOPER, Janet. *The early years communication handbook: A practical guide to creating a communication-friendly setting in the early years*. London: Practical Preschool, 2010. ISBN 19-072-4103-5.

Poznámky a postřehy:

SEZNAM PŘÍLOH

Přílohy naleznete v pdf formátu na flash disku.

PŘÍLOHA 1 HLEDÁNÍ MIMOZEMŠŤANŮ

PŘÍLOHA 2 SEZNAM NA BINGO Z ČÁSTÍ TĚLA

PŘÍLOHA 3 BINGO Z ČÁSTÍ TĚLA

PŘÍLOHA 4 FARMY

PŘÍLOHA 5 POROVNÁNÍ PAPOUŠKŮ A SLEPIC

PŘÍLOHA 6 JSI DOBRÝ KAMARÁD?

PŘÍLOHA 7 SEZNAM NA BINGO SE ZVÍŘATY

PŘÍLOHA 8 BINGO SE ZVÍŘATY

PŘÍLOHA 9 HLEDÁNÍ POKLADŮ

PŘÍLOHA 10 SEZNAM NA LESNÍ BINGO

PŘÍLOHA 11 LESNÍ BINGO

PŘÍLOHA 12 PŘÁTELŠTÍ SOUSEDÉ

PŘÍLOHA 13 ZVÍŘECÍ ZVUKY

PŘÍLOHA 14 ZIMA

PŘÍLOHA 15 SNĚHULÁCI

PŘÍLOHA 16 SEZNAM NA BINGO ZE ZIMNÍHO OBLEČENÍ + KARTIČKY POD ŽIDLE

PŘÍLOHA 17 BINGO ZE ZIMNÍHO OBLEČENÍ

PŘÍLOHA 18 SEZNAM NA BINGO ZE ZIMNÍCH SPORTŮ

PŘÍLOHA 19 BINGO ZE ZIMNÍCH SPORTŮ

PŘÍLOHA 20 SEZNAM NA BINGO Z MÍST VE MĚSTĚ + KARTIČKY POD ŽIDLE

PŘÍLOHA 21 BINGO Z MÍST VE MĚSTĚ

PŘÍLOHA 22 SEZNAM NA BINGO Z DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ + KARTIČKY POD ŽIDLE

PŘÍLOHA 23 BINGO Z DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ

PŘÍLOHA 24 HLEDÁNÍ PÁRU + SEZNAM NA BINGO S MLÁĎÁTKY

PŘÍLOHA 25 BINGO S MLÁĎÁTKY

PŘÍLOHA 26 ZNAČKY

PŘÍLOHA 27 VONNÉ SKLENIČKY

PŘÍLOHA 28 SEZNAM NA BINGO S POČASÍM

PŘÍLOHA 29 BINGO S POČASÍM

PŘÍLOHA 30 SEZNAM NA BINGO NA HŘIŠTI

PŘÍLOHA 31 BINGO NA HŘIŠTI

PŘÍLOHA 32 SEZNAM NA BINGO S BROUKY

PŘÍLOHA 33 BINGO S BROUKY

PŘÍLOHA 34 HLEDÁNÍ BROUKŮ A KVĚTIN

PŘÍLOHA 35 POSLOUCHEJ A NAKRESLI

PŘÍLOHA 36 SEZNAM NA LETNÍ BINGO + KARTIČKY POD ŽIDLE

PŘÍLOHA 37 LETNÍ BINGO

PŘÍLOHA 38 JÓGOVÉ POZICE

PŘÍLOHA 39 POHLEDNICE ZE SVĚTA

PŘÍBĚH O PAPOUŠKOVI

1. část

Jednoho rána paní učitelka poprosila děti a jejich rodiče, aby se společně posadili na zem a utvořili kruh. „Budeme mít nového kamaráda ve školce," oznámila poté paní učitelka. Děti začaly hádat, kdo to bude, zda holka nebo kluk.

Co si myslíte vy?

„Překvapení!" řekla paní učitelka. Nebylo to žádné dítě, ale papoušek! Jmenoval se Buddy, což je jako kámoš v angličtině.

Paní učitelku požádala její kamarádka Sofia, jestli by jí mohla papouška pohlídat a dělat mu společnost, když bude pracovně cestovat po světě a fotografovat. Papouška by nemohla vzít s sebou, protože dlouhé cestování a změny teploty zvířátkům často nedělají dobře. Papouškovi se stýská, a proto se ho paní učitelka rozhodla ho vzít do školky, aby měl nové kamarády a nebyl sám.

Buddy seděl za paní učitelkou a jen občas vykukoval ven a pozoroval ostatní. Ty děti jsou tak velké a nevypadají jako já, zamyslel se Buddy.

Děti byly na papouška hodné a začaly mu vyprávět, jak to ve školce chodí.

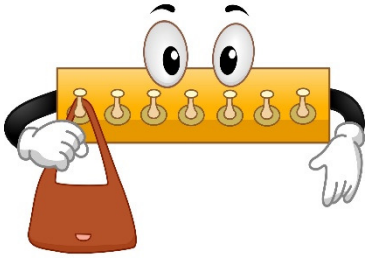

Ale Buddy tiše seděl a dětem příliš neodpovídal. Vypadalo to, že jim ani moc nerozumí. Děti se začaly trochu zlobit, protože nechápaly, proč se před nimi Buddy často schovává a nechce si s nimi hrát.

Co můžeme dělat? Kdo by nám mohl poradit?

Povídání s dětmi:

- Co nám pomůže, když se nám stýská?
- Jak to chodí v naší školce?
- Proč rodiče do školky nechodí s námi?
- Co všechno je pro papouška nové? Jak mu můžeme pomoci, aby se cítil ve školce dobře?

2. část

Paní učitelka potřebovala odjet na víkend pryč, a tak se zeptala dětí, kdo by se o papouška mohl přes víkend postarat. Ella zamávala rukou – „Já, já," řekla. Maminka Elly souhlasila a nabídla, že vezmou papouška s sebou na statek k Ellině tetě. „U tety na statku je vždy plno zábavy," dodala Ella.

Jen co dorazili na farmu, hned si všimli, že je kolem spoustu věcí jinak, než jak je znali ze školky – od různých zvuků a neznámých vůní, až po práci, kterou lidé na farmě dělali.

Buddy nevěřil vlastním očím, kolik je kolem různých zvířat. Nejvíce ho překvapilo veliké bílo-černé zvíře s rohy. Seděla u něj holčička a tahala zvíře za břicho. Papoušek vůbec nechápal, co to dělá.

Ella mu vysvětlila, že je to kráva a holčička ji dojí, aby dala mléko.

Zatímco pozorovali zvířata, uslyšeli tatínkovo volání: „Ello a Davide, pojďte nám pomoci do sadu!" „Jdeme," řekla Ella svému bráškovi Davidovi a Buddymu.

Jakmile dorazili do sadu, viděli, jak někdo nakládá čerstvě trhaná jablka do auta. David najednou začal přešlapovat z nohy na nohu. Ella se ho zeptala: „Co se děje?" David odpověděl: „Musím čůrat a nevím kde." Od domu byli ale dost daleko. Co s tím?

Povídání s dětmi:

- Co můžeme dělat, když se nám chce čůrat a jsme venku nebo v místnosti?
- Proč fňukáme a jak by to šlo udělat jinak?
- Proč dojíme krávy a jak to na statku chodí? Na co lze mléko od krávy použít?

3. část

Celá třída vyrazila s papouškem Buddym na výlet do lesa. V batůžcích měly děti sbalenou svačinu, pití a pláštěnku.

Byly strašně natěšené, protože paní učitelka pro ně připravila hru. Něco jako hledání pokladů, ale poklady z lesa. Na procházce, měly hledat věci, které byly na obrázkovém seznamu. Když něco našly, odškrtly obrázek.

Co myslíte, že v lese našly?

Začalo poprchávat, tak děti navlékly pláštěnky. Některé děti měly s sebou i dokonce deštníky.

Bylo to jenom rychlá sprška a za chvilku už svítilo slunce a všechno bylo suché.

Za chvilku se ozval Robert, byl už unavený. „Už nechci chodit, chci sedět," fňukal. Paní učitelka ho přesvědčila, že je to už jenom kousek.

Brzy si našli uprostřed lesa palouček, na který se posadili a začali jíst svoje svačiny.

Petr se přehraboval v batůžku, a pak jej vysypal celý. Ach jo! Zapomněl ve školce pití. Měl velkou žízeň a začal plakat.

Už se vám to někdy stalo?
Jak byste Petrovi mohli pomoci?

Povídání s dětmi:

- Co je třeba udělat, než vyrazíme na výlet (kontrola věcí)?
- Co je potřeba mít sbaleno?
- Na koho se můžeme obrátit, když potřebujeme pomoci?

4. část

Jednoho dne paní učitelka řekla, že si budou společně vyprávět o oslavách. „Hurá!" křičely děti kromě Tondy. Tonda položil hlavu na stůl: „Já oslavy nemám rád." Paní učitelka pokračovala: „Co to znamená oslava?" Děti odpovídaly: „narozeniny… svatba… svátky." „Já to fakt nemám rád!" řekl Tonda. „Proč ne, Tondo?" zeptala se paní učitelka. „Protože, nikdy nic nedostanu," vzdychl. „Chápu," řekla paní učitelka, „ale většina oslav není o tom, že něco dostaneš, ale o tom, že něco dáváš." Tonda se narovnal a začal poslouchat.

Paní učitelka dětem vysvětlovala, že v různých kulturách mohou oslavy vypadat jinak.

Také vysvětlovala, že lidé z mnoha kultur slaví dáváním. Paní učitelka dětem říkala, že dárek nemusí být jen věc do ruky, jako třeba hračka. „Nerozumím," odpověděl Tonda. „Tak," odvětila paní učitelka, "můžeš darovat i čas nebo pomoc." „Nebo objetí?" zeptal se Tonda. „Ta jsou nejlepší," rozesmála se paní učitelka.

Co si myslíte vy? Co je to nejdůležitější, co můžete někomu dát?

Povídání s dětmi:

- Co řeknete, když dostanete dárek?
- Co můžete darovat vy?

5. část

Jednoho dne seděl papoušek u okna a nemohl z něj spustit oči. Stále říkal: „Koukej, koukej!“ Venku chumelilo a papoušek nikdy předtím neviděl sníh. Děti začaly jásat: „Hurá, hurá! Pojedeme na hory!“

Vtom se ozval Tobík: „Táta mi včera slíbil, že mě o víkendu naučí lyžovat.“ „Já chci taky!“ zakřičela Shanti a odpoledne o tom vyprávěla mamince. Maminka s tatínkem se večer rozhodli, že na hory pojedou. Tobík se Shanti se zeptali paní učitelky, zda by si s sebou mohli vzít i papouška Buddyho, když se mu sníh tolik líbí.

O víkendu se obě rodiny na horách setkaly. Byla tam spousta sněhu, tak děti lyžovaly a sáňkovaly až do tmy.

Večer začala Tobíka bolet hlava a dostal zimnici. Papoušek se polekal a začal se ptát: „Co budeme dělat?"

Povídání s dětmi:

- Co by měli mít s sebou rodiče dětí? Co by mělo být v lékárničce?
- Proč se děti chtěly učit lyžovat?
- Co byste dělali, kdyby se vám nebo vašemu kamarádovi/kamarádce udělalo špatně?

6. část

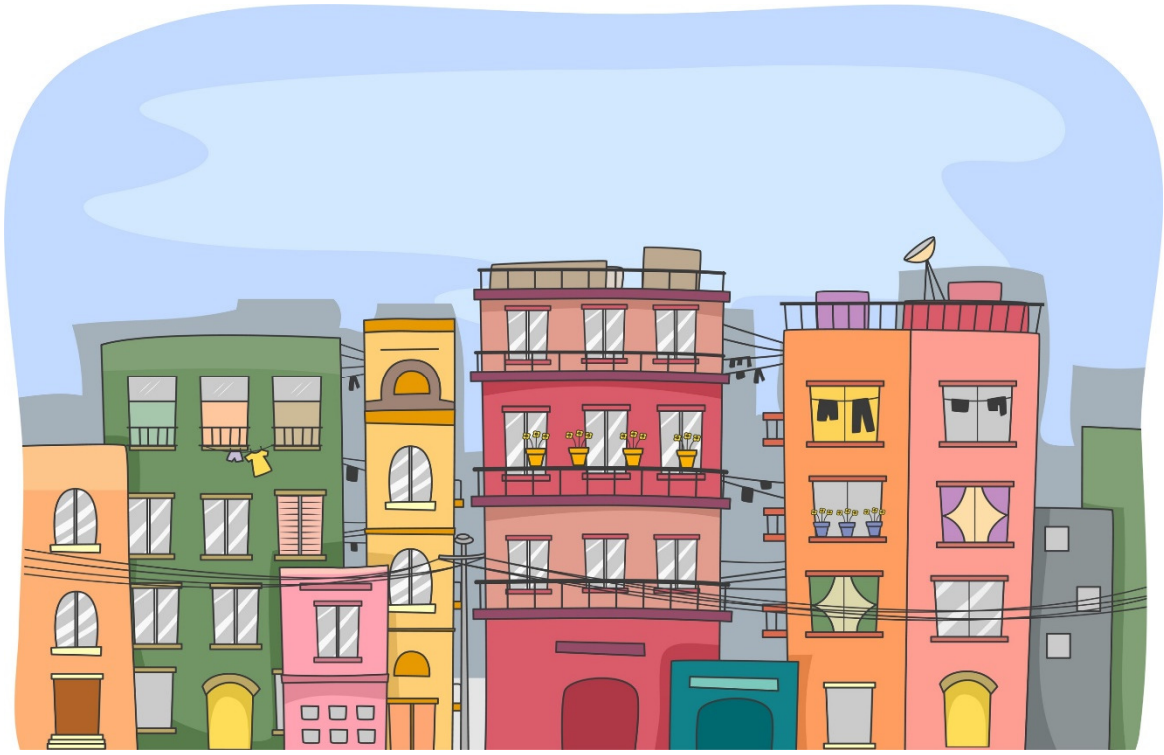

Paní učitelka dostala pozvánku do Národního muzea od svého kamaráda. „Můžeme jít všichni," rozhodla. Další týden se tedy všechny děti i s papouškem vypravili společně na návštěvu muzea.

Aby se do muzea dostali, museli jet vlakem na Hlavní nádraží a potom přestoupit na metro. Papoušek Buddy z toho byl celý nesvůj, nebyl si jistý, co má dělat. Všude kolem bylo spoustu lidí a hluku. Pořád do něj někdo neúmyslně strkal nebo na něj něco křičel.

Jakmile dorazili do muzea, čekalo je nemilé překvapení. Na dveřích byla značka, která zakazovala vstup zvířat. To snad ne! Paní učitelka chvíli přemýšlela a pak zavolala kamarádovi, zda by papouška nemohl pohlídat. Kamarád Buddyho vzal do své kanceláře, aby měl Buddy klid.

Mezitím šly děti s paní učitelkou do muzea a viděly velmi zajímavé věci. Co myslíte, že tam viděly?

Papoušek Buddy čekal a čekal. Čím déle čekal, tím více byl smutnější. Začal mít strach a říkal si: „Co když na mě zapomněly?“ říkal si.

Povídání s dětmi:

- Proč papoušek do muzea nemohl?
- Proč šly děti do muzea a co tam viděly?
- Co byste papouškovi poradili, aby nebyl smutný a aby si zkrátil čekání?

7. část

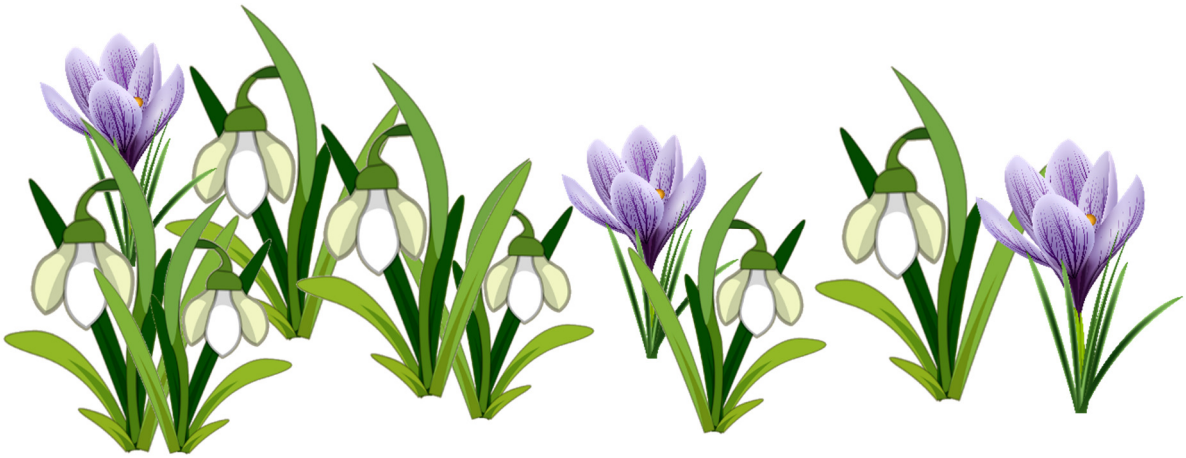

Papoušek se zvědavě rozhlížel a stále opakoval: „Co to je? Co to je?“ Sníh už začal tát a všude vykukovaly první jarní rostlinky. Děti mu pověděly, že jsou to kytičky a paní učitelka dodala: „To jsou krokusy a sněženky.“ Papoušek se zeptal: „Odkud se vzaly?“ I děti byly zvědavé.

Na další den paní učitelka připravila květináče, zeminu a semínka. Vysvětlovala, že jsou různé způsoby, jak pěstovat rostliny. Spolu s dětmi zasadily semínka do květináčů, zalily je vodou a daly je na okenní parapet, aby měly dostatek světla. Kontrolovaly je každý den.

Za pár týdnů už viděly zelené lístky, které vykukovaly z hlíny.

Jednoho dne po obědě, když si děti hrály, se stala nehoda. Maruška zakopla o židličku a shodila rukou jeden z květináčů. Ten spadl na zem a rozbil se. Maruška byla špinavá od hlíny, a tak se utíkala umýt. Přiletěl papoušek a uviděl rozbitý květináč na zemi, začal skřehotat: „Ao, ao, ao!“ Co myslíte, že se stalo pak?

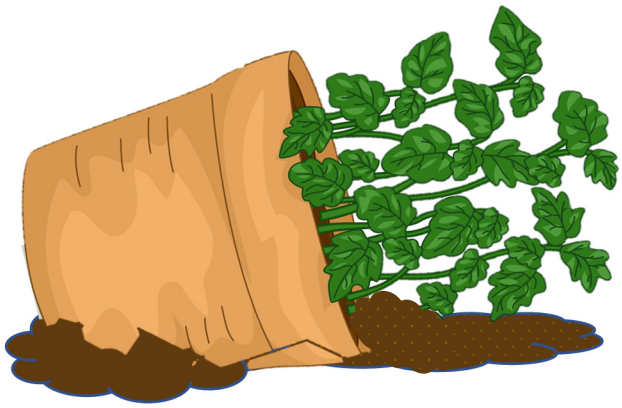

Povídání s dětmi:

- Jak to, že začaly vyrůstat ze země rostlinky?
- Odkud se rostlinky berou? Co byste udělali, kdybyste byli Maruškou a shodili jste květináč?
- Jak se máme zachovat, když něco rozbijeme?

8. část

Děti si šly hrát do parku na schovávanou. Robert pikal, a tak začal počítat do dvaceti, než se všichni schovali. Pomůžete mu? „Jedna, dva, tři...”

A pak začal hledat. Už našel skoro všechny, jen papoušek Buddy chyběl. Po chvíli ho začali všichni hledat.

Najednou Sára uslyšela křik: „Sundej to, sundej to!“ Papoušek seděl v křoví a měl nohu zachycenou v igelitovém sáčku.

Paní učitelka mu ji sundala a řekla: „To je hrůza, když lidé neumí vyhodit odpadky do správného koše.“ Správný koš? O čem mluví?

Paní učitelka potom ukázala dětem, kam které odpadky patří a vysvětlila jim, na co jsou jaké popelnice. Mají dokonce i jiné barvy. Také jim řekla, že tak pomáháme naší planetě, což je důležité. Děti se ptaly paní učitelky, jak by mohly s tříděním odpadků pomoci.

Povídání s dětmi:

- Proč je dobré třídit odpad?
- Zamyslete se, co se může stát (např. zvířátkům), když neuklidíme odpadky?
- Kdo se stará o odvážení odpadu a kam odpadky putují?

9. část

Děti si hrály venku na hřišti za školkou. Petr a Aisha si hrály v domečku pod stromem, Ella se houpala na houpačce.

Znenadání začalo pršet. Děti se běžely schovat do domečku pod stromem, aby nezmokly.

V domečku nebylo moc místa a děti se tak tlačily jeden na druhého. Petrovi se nelíbilo, že mu Jirka stál na noze. Odstrčil ho, až Jirka spadnul na zem a přisedl papouškovi ocas. Najednou paní učitelka uslyšela křik.

Jak to má vyřešit?

Povídání s dětmi:

- Co bychom měli udělat, když začne pršet a co uděláme, když je bouřka s blesky?
- Co byste klukům poradili?
- Jak byste si ukrátili čas čekáním pod stromem?

10. část

Ráno seděly děti s paní učitelkou v kruhu a povídaly si o jejich chystaném divadelním představení. Děti se těšily, že se odpoledne na ně přijdou rodiče podívat. Jen papoušek Buddy byl smutný. Nemá nikoho, kdo by se na něj přišel podívat.

V tu chvíli zazvonil zvonek. Paní učitelka se usmála a řekla dětem: „Hádejte co! Mám pro vás pro všechny překvapení!“

Děti byly zvědavé a utíkaly ke dveřím. Dveře se otevřely a papoušek radostí zajásal: „Jupí, jupí, už jsi tu!“

Buddy skočil nahoru na Sofiina ramena. Sofie, jeho majitelka už byla zpět!

Paní fotografka pohladila papouška a šla s ním do třídy. Vyprávěla dětem, které země navštívila a ukázala jim fotky, které nafotila na cestách. Přivezla také několik pohlednic (Příloha 39.)

Děti jí vyprávěly, jak se měly celý rok ve školce a kam pojedou o prázdninách. A kam se chystáte vy?

Povídání s dětmi:

- Proč se děti těšily na divadelní představení?
- Umíte jásat radostí? Proč někdo může jásat (něco se povedlo, má radost)?
- Dokázali byste říci, jak se musíme chovat, když někdo něco vypráví a proč?